

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania

Programu ochrony powietrza

dla stref

gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego,
w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Finansowano ze środków Wojewody Śląskiego

Dofinansowano ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony
Środowiska i Gospodarki Wodnej

Katowice, listopad 2011 roku

RAPORT Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH I OPINIOWANIA PROGRAMU OCHRONY POWIETRZA

DLA

STREF WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

**gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej, w których stwierdzono
ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu”**

Opracowanie:

mgr inż. Aneta Lochno

mgr inż. Marta Mowosielska

ATMOTERM® S.A.

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Podstawy prawne	3
3. Cel konsultacji i informowania społeczeństwa.....	4
4. Sposób informowania społeczeństwa odnośnie Programu ochrony powietrza	4
5. Organizacja procesu opracowania i uchwalenia Programu ochrony powietrza	5
6. Sposób prowadzenia konsultacji społecznych i opiniowania	9
7. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych (w tym udzielenie na nie odpowiedzi)	11
8. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas opiniowania i pozostałych spotkań (w tym udzielenie na nie odpowiedzi).....	17
8.1. Wnioski ze spotkania wstępnego	17
8.2. Wnioski z I spotkania ekspertów	21
8.3. Wnioski z II spotkania ekspertów	28
8.4. Wnioski z opiniowania	30
9. Załączniki	33
Załącznik nr 1.....	34
Załącznik nr 2.....	39
Załącznik nr 3.....	45
Załącznik nr 4.....	46
Załącznik nr 5.....	50
Załącznik nr 6.....	54
Podstawa prawna	54
Analiza zasadności kryterialnej.....	55
Wnioski	58

1. Wstęp

Raport stanowi udokumentowanie procesu opiniowania i konsultacji społecznych przeprowadzonych w ramach procesu opracowywania i uchwalania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne stężenia substancji. Celem niniejszego raportu jest podsumowanie przebiegu wszystkich przeprowadzonych spotkań w ramach całego procesu opracowywania Programu oraz zgłoszonych w jego trakcie uwag, sugestii i opinii oraz sposób ich wykorzystania. Raport ten jest efektem II etapu prac realizowanych w ramach umowy nr **749/OS/2011 z dnia 13.04.2011 r.**

2. Podstawy prawne

Konsultacje społeczne

Ustawa Prawo ochrony środowiska w art. 91 ust. 9 wskazuje konieczność zapewnienia udziału społeczeństwa w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie Programu ochrony powietrza.

Marszałek Województwa Śląskiego jako organ opracowujący projekt dokumentu wymagającego udziału społeczeństwa, bez zbędnej zwłoki, zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.), podaje do publicznej wiadomości informację o:

- 1) przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- 2) możliwościach zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu;
- 3) możliwości składania uwag i wniosków;
- 4) sposobie i miejscu składania uwag i wniosków, wskazując jednocześnie co najmniej 21-dniowy termin ich składania;
- 5) organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;

postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Zgodnie z przepisami obowiązuje 21 dniowy okres konsultacji od daty podania do publicznej wiadomości i w tym czasie można w formie ustnej, pisemnej lub za pomocą środków elektronicznych wnosić wszystkie uwagi i wnioski.

Opiniowanie

Zgodnie z ustawą - Prawo ochrony środowiska (art. 91 ust. 1 i 5) Marszałek Województwa Śląskiego ma obowiązek przedstawienia do zaopiniowania właściwym starostom powiatów projektu uchwały w sprawie Programu ochrony powietrza mającego na celu osiągnięcie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w danych strefach województwa.

Starostowie są zobowiązani do wydania opinii w terminie miesiąca od dnia otrzymania projektu Programu, dlatego bardzo istotnym elementem jest podjęcie współpracy ze wszystkimi organami administracji samorządowej, różnych szczebli, na etapie opracowywania Programu.

3. Cel konsultacji i informowania społeczeństwa

Konsultacje społeczne mają na celu zaangażowanie społeczeństwa w proces tworzenia strategicznych dokumentów dla województwa, przez co każdy zainteresowany może wnieść swój udział w cały proces opracowywania dokumentu i wspólnie z organami samorządowymi tworzyć strategiczne dla województwa dokumenty programowe.

4. Sposób informowania społeczeństwa odnośnie Programu ochrony powietrza

Wszelkie informacje dotyczące prac nad Programem ochrony powietrza zamieszczane są na stronie internetowej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (WWW.slaskie.pl) zamieszczano:

- Informacje o poszczególnych etapach opracowywania POP w tym:
  - ogłoszenie o rozpoczęciu prac nad programem oraz przeprowadzonym spotkaniu otwierającym prace nad programem i spotkaniach informacyjnych,
  - ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji społecznych i przeprowadzanych spotkaniach konsultacyjnych (w tym możliwości składania uwag i wniosków),
  - informacja o opiniowaniu projektu Programu przez starostów,
- Informacje na temat obowiązku sprawozdawczego z realizacji uchwalonych dotychczas Programów: odpowiedzi na zadawane pytania, formularze sprawozdawcze w wersji elektronicznej do pobrania przez zainteresowanych.
- Informacje o zaangażowaniu gmin i powiatów w każdy etap opracowywania POP,
- informacje o spotkaniach ekspertów,
- Protokoły ze spotkań.

Ponadto do każdej gminy i każdego powiatu województwa śląskiego przesłano informację o rozpoczęciu prac nad programem a następnie wersję elektroniczną projektu Programu do zamieszczenia na swoich stronach internetowych w celu dotarcia do jak najszerszej części społeczeństwa i przedstawienia społeczeństwu informacji o tworzonego dokumentu w tym w trakcie konsultacji społecznych.

Jednocześnie zawiadomienie o rozpoczęciu procedury opracowywania dokumentu Programu ochrony powietrza dla strefy gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej, ukazało się w Gazecie Wyborczej w dniu 8 kwietnia 2011 r. oraz 12 i 15 kwietnia 2011r. w dodatkach lokalnych. Natomiast informacja o konsultacjach społecznych projektu Programu ukazała się w Gazecie Wyborczej w dniu 22 lipca 2011 r. w dodatkach lokalnych.

5. Organizacja procesu opracowania i uchwalenia Programu ochrony powietrza

W dniu 2 marca 2011r. Województwo Śląskie ogłosiło przetarg nieograniczony na opracowanie dokumentu pn. Program ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.

15 kwietnia została podana do publicznej wiadomości informacja o wyborze najkorzystniejszej oferty na sporządzenie Programu ochrony powietrza. Wykonawcą projektu jest firma ATMOTERM S.A.

Następnie została podana wiadomość o przystąpieniu do opracowania Programu ochrony powietrza. Zgodnie z wymogami przepisów prawnych mając na celu pełny dostęp społeczeństwa do procesu opracowania Programu ochrony powietrza Urząd Marszałkowski województwa śląskiego umieścił stosowne informacje na stronach internetowych:

http://www.slaskie.pl/strona_n.php?jezyk=pl&grupa=3&dzi=1259653698&id_menu=314

W trakcie opracowywania Programu jednym z zadań było sporządzenie sprawozdania z realizacji Programów ochrony powietrza uchwalonych dotychczas. Wszystkie gminy województwa śląskiego dostały mailowo powiadomienia i przypomnienia o konieczności sporządzenia sprawozdania z realizacji POP. Ostatecznym terminem przekazywania danych o działaniach naprawczych realizowanych w gminach i powiatach województwa był 30 kwietnia 2011 r. Każdy zainteresowany mógł skorzystać z elektronicznej formy tabel sprawozdawczych umieszczonych na stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

W ramach cyklu spotkań organizowanych podczas opracowywania Programu ochrony powietrza odbyły się następujące dodatkowe poza konsultacjami społecznymi spotkania:

1. 1 Spotkanie wstępne dla gmin i powiatów województwa śląskiego – 27 kwietnia 2011 r.
2. 1 Spotkanie panelu ekspertów – 20 maj 2011 r.
3. 5 Spotkań informacyjnych dla gmin i powiatów województwa śląskiego
4. 1 spotkanie panelu ekspertów – 23 września 2011 r.

Spotkanie wstępne miało na celu przedstawienie założeń Programu i wskazanie przyczyn sporządzenia Programu. Na spotkaniu wskazane zostały wnioski i sugestie odnośnie założeń do działań naprawczych obu stref.

Spotkania ekspertów odbywały się z udziałem przedstawicieli środowiska nauki, ochrony środowiska, przemysłu, instytucji i organizacji ekologicznych. Miały one na celu wskazanie koncepcji działań naprawczych dla województwa śląskiego i wypracowanie strategii wdrażania Programu w województwie.

Główne tematy podejmowane na spotkaniach wstępnym oraz ekspertów to:

- lokalizacja punktów pomiarowych,

- skala przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM10,
- udział poszczególnych rodzajów źródeł emisji pyłu PM10 w całkowitej emisji substancji na obszarze strefy,
- główne czynniki wpływające na wielkość zanieczyszczenia powietrza,
- podstawowe bariery mające wpływ na realizację działań naprawczych,
- działania wynikające ze zmiany przepisów, które uwzględnione zostaną w prognozach jakości powietrza,
- wymagania dyrektywy CAFE pod kątem terminów osiągnięcia jakości powietrza, a terminy realizacji działań naprawczych,
- koncepcje rozwiązań systemowych w zakresie poprawy jakości powietrza,
- propozycje działań naprawczych, ich koszty i efekt ekologiczny,
- analizy działań przyczyniających się do poprawy jakości powietrza prowadzonych na terenach strefy oraz ocena ich skuteczności,
- plany rozwojowe i zmiany dokonywane w jednostkach organizacyjnych włączonych w proces tworzenia Programu z zakresu energetyki, górnictwa, ciepłownictwa,

Szczegółowe informacje dotyczące zgłaszanych na spotkaniach, odbywających się w ramach przygotowania Programu, uwag i wniosków oraz sposobu ich uwzględnienia w Programie zamieszczono w rozdziałach poniżej.

Organizowane spotkania informacyjne miały za zadanie przekazanie szczegółowych informacji o realizacji Programów ochrony powietrza wszystkim gminom i powiatom województwa śląskiego. Szczegółowo spotkania te odpowiadały następującej tematyce:

- Przepisy prawne w zakresie zarządzania jakością powietrza, aktualne prawodawstwo UE oraz przepisy polskie
- Możliwe zewnętrzne źródła finansowania przygotowania i realizacji działań naprawczych wraz z aktualnymi zasadami przyznawania dofinansowania, zakresem projektów, wskazówkami do przygotowania wniosków do dofinansowania, przykładami wniosków,
- Wskazówki jednolitego sposobu przygotowania sprawozdań umożliwiających ich wykorzystanie do monitorowania realizacji Programów ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

Procesem ujętym w opracowaniu Programu ochrony Powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej było również przygotowanie do procedury sporządzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W ramach tego procesu sporządzona została analiza zasadności wykonania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Analiza zasadności została wraz z projektem Programu w ramach I etapu opracowywania Programu przekazana do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach w celu wydania opinii o konieczności sporządzenia wspomnianej prognozy. Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach wydała opinię w dniu 16 sierpnia 2011 r. przychylając się do stanowiska zawartego w przedstawionej analizie, stwierdzającej brak konieczności wykonania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko programu ochrony powietrza.

Treść analizy zasadności oraz odpowiedź Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach zostały załączone w Załączniku nr 6.

W ramach procesu opracowywania Programu ochrony powietrza po zatwierdzeniu projektu przez Zarząd Województwa przeprowadzone zostały konsultacje społeczne opisane w rozdziale 6.

Projekt Programu został zmieniony po uwagach zgłoszonych w trakcie konsultacji społecznych i przekazany do opiniowania starostom powiatów wchodzących w skład stref objętych Programem. Okres opiniowania trwał od 21 września przez miesiąc czasu.

Tabela 1 Szczegółowy harmonogram opracowania Programu ochrony powietrza

	Ip	Zadanie	Termin
I ETAP	1	Projekt powiadomienia o przystąpieniu do opracowania POP i organizacji spotkania informacyjnego (wraz z rozdzielnikiem)	7 dni od podpisania umowy
	2	Szczegółowy harmonogram realizacji projektu zgodnie z wymogami Zamawiającego - uzgodniony	14 dni od podpisania umowy - do 27 kwietnia
	3	Wysłanie informacji do gmin i powiatów województwa śląskiego z prośbą o przekazanie sprawozdań	19 kwietnia
	4	Spotkanie informacyjne dla przedstawicieli gmin, starostw i społeczeństwa (prezentacja założeń, przed przystąpieniem do opracowania POP)	27 kwietnia
	5	Przekazanie posiadanych przez Wydział ochrony środowiska Urzędu Marszałkowskiego sprawozdań z realizacji uchwalonego POP dla woj. śląskiego za rok 2010 oraz innych materiałów.	30 kwietnia
	6	Pierwsze spotkanie panelu ekspertów w ramach I-szego etapu	20 maja
	7	Przedstawienie pierwszego projektu dokumentu POP do uzgodnienia i wniesienia uwag przez Zamawiającego (wraz ze sprawozdaniem rocznym)	27 czerwca
	8	Wniesienie zmian do dokumentu i dostarczenie uzgodnionego projektu Programu ochrony powietrza... Zamawiającemu	11 lipca
	9	Posiedzenie Zarządu Województwa - przyjęcie projektu Programu i przekazanie do konsultacji społecznych	do 22 lipca
	10	spotkania informacyjne dla przedstawicieli samorządu i społeczeństwa w strefach, które POP już mają (5 spotkań)	od 7 do 22 lipca
	11	Przedstawienie Analizy zasadności wykonania Strategicznej Oceny oddziaływania na środowisko POP wraz z projektem Programu do RDOŚ - wersja projektu Programu zatwierdzona przez Zarząd Województwa.	22-25 lipca
		Przekazaniu podlegają uzgodnione wcześniej: Projekt Programu ochrony powietrza wraz z Planem działań krótkoterminowych Sprawozdanie z realizacji wcześniejszych Programów ochrony powietrza Analiza zasadności wykonania Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony powietrza	PODPISANIE PROTOKOŁU ODBIORU I ETAPU do 25 lipca
II ETAP	12	Wysyłka projektu POP do konsultacji wraz z załącznikami (ogłoszenia w postaci wywieszki, CD) oraz poinformowanie społeczeństwa	21 lipca
	13	Okres konsultacji społecznych	od 22 lipca do 12 sierpnia - 21 dni
	14	Spotkania organów i społeczeństwa w ramach konsultacji społecznych (2 spotkania: p. gliwicki, p. mikołowski)	16 sierpień
	15	Spotkania organów i społeczeństwa w ramach konsultacji społecznych (2 spotkania: częstochowski i kłobucki, lubliniecki i myszkowski)	17 sierpień

	16	Zakończenie zbierania uwag i wniosków z konsultacji społecznych	2 wrzesień
	17	Spotkanie panelu ekspertów w ramach II etapu	23 wrzesień
	18	Przedstawienie do uzgodnienia z Zamawiającym propozycji uwzględnienia uwag i wniosków, wraz z propozycjami zmian do Programu	5-6 wrzesień
	19	Wniesienie zmian do dokumentu i dostarczenie Zamawiającemu do uzgodnienia projektu Programu ochrony powietrza... oraz ewentualnej prognozy oddziaływania na środowisko	12 wrzesień
	20	Przekazanie Starostom oraz do RDOŚ, PWIS i WIOŚ - POP wraz z ewentualną prognozą oddziaływania na środowisko - wersja projektu Programu zatwierdzona przez Zarząd Województwa w I etapie z naniesionymi zasadnymi uwagami.	13 września
	21	Okres opiniowania przez Starostów - projekt uchwały w sprawie POP oraz PDK / konsultacje społeczne w sprawie strategicznej OOS Programu	15.09 - 15.10 miesiąc
	22	koniec opiniowania przez Starostów / opinia RDOŚ i PWIS, (WIOŚ) w sprawie SOOS dla Programu	20 października
	23	Zaproponowanie wprowadzenia zmian wynikających z wniosków i uwag do Programu po opiniowaniu przez Starostów / RDOŚ i PWIS (ewentualnie WIOŚ)	24 października
	24	Przesłanie analizy z konsultacji społecznych wraz z zestawem uwag i wniosków uzgodnionych z Zamawiającym wraz z odpowiedziami w wersji wydrukowanej (3 egz.) i w wersji elektronicznej (3 szt. CD lub DVD)	28 październik
	25	Przekazanie uzgodnionej wersji Programu ochrony powietrza Zamawiającemu w ramach II etapu	28 października
III ETAP		Przekazanie w ramach II etapu: Uzgodniona wersja Programu po konsultacjach społecznych i opiniowaniu przez Starostów - przekazanie dokumentacji na Komisję SWŚ Hasło promujące Program ochrony powietrza Analiza z konsultacji społecznych i opiniowania wraz z zestawem uwag i wniosków wraz z odpowiedziami	PODPISANIE PROTOKOŁU ODBIORU II ETAPU do 31 października
	26	Projekt uchwały w sprawie POP na Komisje SWŚ	2 listopada
	27	Projekt uchwały w sprawie POP na Sejmik Woj. Śląskiego	14 listopad lub 19 grudnia
	28	Rozesłanie uchwalonego programu do wszystkich gmin i powiatów oraz zainteresowanych instytucji wraz z załącznikami wynikającymi z SIWZ (ogłoszenia, ulotki, CD) oraz poinformowanie społeczeństwa	Do 13 stycznia
		Przekazanie w ramach etapu III:	PODPISANIE PROTOKOŁU ODBIORU III ETAPU 10 m-cy od podpisania umowy
		Uzgodnionych ostatecznych wersji dokumentacji programu Przygotowanie metodyki sporządzania rocznych sprawozdań z POP wraz z przygotowaniem odpowiedniego oprogramowania	do 13 stycznia 2012
		Uzupełnienie i uaktualnienie woj. bazy emisji w tym uzupełnienie i uaktualnienie RSIP	
		Dostarczenie materiałów informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych	
		Dostarczenie zestawienia informacji dla MŚ zgodnie z rozporządzeniem	
		Dostarczenie wniosków derogacyjnych	
		Dostarczenie map (format A1)	
		Zakup licencji i instalacja ArcView u Zamawiającego na 3 stanowiskach oraz przeszkolenie 3 osób z obsługi programu	
		Rzesłanie do szkół uzgodnionych testów	

6. Sposób prowadzenia konsultacji społecznych i opiniowania

Konsultacje społeczne

Konsultacje społeczne projektu programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej były organizowane i koordynowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Miały one charakter wojewódzki i każda gmina w województwie otrzymała wszelkie materiały pozwalające na jednoczesne lokalne przeprowadzenie konsultacji społecznych.

Informacja o konsultacjach społecznych została umieszczona na stronach Urzędu Marszałkowego w dniu 21 lipca 2011 r. z możliwością składania uwag i wniosków do dnia 12 sierpnia 2011r. oraz dodatkowo w Gazecie Wyborczej w dodatkach lokalnych.

Każda z gmin i każdy powiat w województwie śląskim otrzymały projekt Programu wraz załącznikami na płytach CD w celu zapoznania się z dokumentem oraz umieszczenia projektu dokumentów na swoich stronach internetowych. Gminy i powiaty wyznaczyły 21 termin na składanie uwag i wniosków od dnia zamieszczenia swojego ogłoszenia.

Dzięki takiemu poprowadzeniu konsultacji każdy miał możliwość dotarcia do informacji o konsultacjach i wzięcia w nich udziału.

W trakcie konsultacji przeprowadzone zostały cztery spotkania konsultacyjne w strefach, dla których opracowywany jest Program:

- 16 sierpnia o godz. 9.00 w Gliwicach
- 16 sierpnia o godz. 13.00 w Mikołowie
- 17 sierpnia o godz. 9.00 w Częstochowie
- 17 sierpnia o godz. 14.00 w Lublińcu

Zaproszenia na spotkania otrzymały wszystkie gminy z terenu powiatów wchodzących w skład stref objętych Programem, oraz takie instytucje jak Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Katowicach oraz Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Katowicach.

Protokoły ze spotkań konsultacyjnych znajdują się wraz z listami obecności w załączniku nr 4.

Treść ogłoszenia umieszczonego na stronach internetowych Urzędu Marszałkowego Województwa Śląskiego:

Uwagi i wnioski można składać do 12 sierpnia 2011

Marszałek Województwa Śląskiego

ogłasza,

że prowadzony jest proces konsultacji społecznych projektu dokumentu pn.: Program ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.

Uwagi i wnioski można składać do 12 sierpnia 2011 r.

W ramach prowadzonej procedury opracowywania Programu ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężenie substancji w powietrzu, uzupełnionego o strefy częstochowsko-lubliniecką i gliwicko-mikołowską zakończony został I etap opracowywania projektu dokumentu, którego celem jest określenie skutecznych i możliwych do realizacji działań stwarzających możliwość osiągnięcia i utrzymania standardów jakości powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM 10.

Zgodnie z badaniami i klasyfikacją stref wykonaną przez Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska za rok 2009 Program obejmuje strefę częstochowsko-lubliniecką i gliwicko-mikołowską, dla których zaszła konieczność opracowania przedmiotowego programu w zakresie pyłu zawieszonego PM 10.

Projekt dokumentu opracowywanego z udziałem społeczeństwa był już przedmiotem konsultacji z przedstawicielami samorządów, dyskusji z ekspertami jednostek naukowo - badawczych specjalizujących się w problematyce ochrony powietrza, których aktywne uczestnictwo we wdrażaniu programu może mieć istotne znaczenie dla osiągnięcia założonych celów.

Wszystkich zainteresowanych gorąco zapraszamy do wzięcia aktywnego udziału w tworzeniu dokumentu, którego realizacja będzie miała przełożenie na poprawę jakości życia i zdrowia mieszkańców naszego regionu poprzez składanie swoich uwag i wniosków.

Poniżej zamieszczono elektroniczną wersję projektu. Z dokumentami tymi można się zapoznać również w Urzędzie Marszałkowskim w Wydziale Ochrony Środowiska, który mieści się w Katowicach przy ul. Wita Stwosza 7 (p. 309), w godzinach pracy Urzędu.

Uwagi i wnioski do niniejszego projektu mogą być wnoszone w formie pisemnej - na adres Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, ul. Ligonía 46, 40-037 Katowice bądź ustnie do protokołu - w siedzibie Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, ul. Wita Stwosza 7, 40-037 Katowice lub za pomocą środków komunikacji elektronicznej bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym - na adres: srodowisko@slaskie.pl.

Ponadto informuje się, że w ramach konsultacji społecznych projekt przedmiotowego Programu zostanie zaprezentowany publicznie. Terminy spotkań konsultacyjnych zostaną ogłoszone na wyżej wskazanych stronach internetowych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego po uzgodnieniu z wykonawcą opracowania.

Organem właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków jest Zarząd Województwa Śląskiego.

Dokument pn. Program ochrony powietrza dla stref częstochowsko-lublinieckiej i gliwicko-mikołowskiej, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy stężenie substancji w powietrzu w wersji uwzględniającej rezultaty opiniowania projektu przez właściwych starostów oraz konsultacji społecznych zostanie przedłożony Sejmikowi Województwa Śląskiego celem uchwalenia i nadania mu statusu aktu prawa miejscowego.

Opiniowanie

Proces opiniowania projektu Programu ochrony powietrza obejmował zebranie opinii wydanych przez Starostów powiatów należących do stref objętych Programem ochrony powietrza.

Proces opiniowania trwał miesiąc czasu od 21 września. Otrzymane opinie stanowią załącznik do niniejszego raportu.

7. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas konsultacji społecznych (w tym udzielenie na nie odpowiedzi)

Zestawienie zgłoszonych uwag i wniosków z konsultacji społecznych znajduje się w tabeli poniżej. Ze względu na niską frekwencję na organizowanych spotkaniach uwag i wniosków zebrano małą ilość.

Tabela 2 Zestawienie uwag i wniosków zgłaszanych w trakcie konsultacji społecznych

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
¼ W rozdziale 6.1. Kierunki działań systemowych na terenie województwa śląskiego (Zagadnienia ogólne str. 47) nawiązuje się tylko do niektórych celów operacyjnych Programu, wprowadza się ponadto kategorię celów taktycznych, co dodatkowo utrudnia rozeznanie w hierarchii sformułowanych celów. Wskazane byłoby stworzenie zbiorczej tabeli, która umożliwiłaby pogrupowanie wszystkich celów w jednym układzie odniesienia.	Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego	Uwaga zostanie uwzględniona. Zostanie stworzona tabela w celu pogrupowania celów i wskazania zadań jakie są przydzielone do każdego z celów. Pozwoli to na lepsze posegregowanie zarówno celów jak i zadań.
¼ W Tabeli 0-13 Działania strategiczne i operacyjne (Zagadnienia ogólne str. 51), która wymienia poszczególne działania strategiczne i operacyjne, trudno odczytać czy poszczególne działania są sobie równe (ten sam poziom hierarchii) ponieważ nie zastosowano wypunktowań ani numeracji, które by na to jednoznacznie wskazywały (jedynym rozróżnieniem jest kursywa).	Wydział Planowania Strategicznego i Przestrzennego	Uwaga zostanie uwzględniona. Zostaną nadane priorytety poszczególnych działań w tabelach po uzgodnieniu poszczególnych priorytetów z Urzędem.

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
<p>2 Tytuł „Programu” naszym zdaniem jest niewłaściwie określony.</p> <p>To, że w podanych regionach obserwuje się wzrost zanieczyszczenia powietrza nie upoważnia do działań tylko w tych rejonach. Efektem zanieczyszczenia powietrza w rejonach strefy gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej mogą być źródła zlokalizowane poza tymi strefami. Brak dokładnego podejścia do kwestii „pochodzenia” zanieczyszczeń i ruchu wiatrów przenoszących pył i inne zanieczyszczenia do w/w stref województwa śląskiego.</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Uwaga nie zostanie uwzględniona. Program ochrony powietrza dla całego województwa został opracowany i uchwalony w 2010 r. i określa on działania naprawcze dla całego województwa. W wyniku oceny za 2009 r. powstała konieczność opracowania POP dla dwóch stref gliwicko mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej w kontekście przekroczeń stężeń dopuszczalnych pyłu PM10. Analiza ruchu wiatrów i emisji napływowej została przeanalizowana w rozdziale 8.5.</p>
<p>Definicja tzw. „niskiej emisji” jest bardzo uproszczona.</p> <p>Po raz kolejny (biorąc okres ok. 20-stu ostatnich lat) nie udaje się podać przemysłowych i bardziej uszczegóławiających ten termin, sformułowań. Oczywiście, nie jest to proste, ale trzeba wreszcie podać poprawną i właściwą formułę, biorąc się za tak znaczący problem, a nie definiować (cytuję), że „niska emisja jest to emisja pyłów i szkodliwych gazów pochodząca z domowych pieców grzewczych i lokalnych kotłowni węglowych, w których spalanie węgla odbywa się w nieefektywny sposób”. Przykładowo – mówiąc o niskiej emisji – czy mamy na myśli emitowanie zanieczyszczeń na poziomie 5,0m od gruntu czy też 15,0m od gruntu??</p> <p>W omawianym „Programie” za główną przyczynę występowania przekroczeń norm pyłu na terenie stref województwa śląskiego są źródła związane z ogrzewaniem indywidualnym tj. piece i kotły domowe na paliwa stałe, (według powyższej zamieszczonej w „Programie” definicji - niska emisja), której udział w kształtowaniu stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM10 w obszarach przekroczeń wynosi około 64÷78%. Czy zakłady przemysłowe, których przecież nie brak w strefach przemysłowych, posiadające swoje emitery na wysokości tylko 5,0m od poziomu gruntu też nie należałoby ująć jako niskiej emisji ??</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Uwaga zostanie uwzględniona w Programie. W rozdziale definicji zostanie dokładniej określona definicja niskiej emisji oraz jakie źródła są ujmowane w ramach niskiej emisji. Zakłady przemysłowe również są ujmowane w zagadnieniach niskiej emisji.</p>

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
<p>Mając na uwadze, że: w ostatnich latach nie miał miejsca znaczący wzrost indywidualnego budownictwa mieszkaniowego, gdzie ogrzewanie stanowiłyby piece węglowe (czyt. główne źródło znacznej emisji pyłu) – w Gliwicach obserwuje się tendencję do podłączania nowych obiektów mieszkalnych do sieci ciepłowniczej PEC.; w regionie realizowana jest szeroko rozumiana termomodernizacja istniejącej substancji mieszkaniowej – co skutecznie zmniejsza wielkość emisji zanieczyszczeń z istniejących źródeł, poprzez zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło; do sprzedaży detalicznej dopuszczane są wyłącznie atestowane kotły na paliwa stałe tzw. ekologiczne kotły; w Gliwicach na przestrzeni tylko dwóch lat (według danych WIOŚ lata 2009÷2010) stężenie pyłu PM₁₀ wzrosło z 41 µg/m³ do 61 µg/m³; Katowicka Specjalna Strefa Ekonomiczna powołana 1996 roku, z biegiem lat powiększa się o coraz to nowe zakłady produkcyjno-przemysłowe, co znacząco wpływa także na jakość powietrza na omawianych w „Programie” obszarach. Uważamy, że przyjęto błędne założenie, że źródłem tak znaczącego pogorszenia stanu powietrza atmosferycznego są gospodarstwa domowe zdefiniowane jako „niska emisja”.</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Do rozpatrzenia. Na wyniki stężeń średniorocznych występujących na stacjach pomiarowych mają również wpływ warunki meteorologiczne występujące w danym roku kalendarzowym, dlatego też bezpośrednie porównanie stężeń średniorocznych może nie odzwierciedlać stanu faktycznego. Strefy objęte przedstawionym Programem zanotowały jak pozostałe regiony wzrost liczby nowych budynków oddanych do użytkowania np: 1390 indywidualnych domów w latach 2008-2010 w powiecie częstochowskim, czy 1044 w powiecie mikołowskim. Jednocześnie nie następował znaczny wzrost liczby odbiorców gazu korzystających z gazu do celów grzewczych w powiatach z przeważającą zabudową wiejską jak np w powiecie częstochowskim gdzie nastąpił spadek liczby ogrzewających domy gazem o 21 odbiorców. Zachodzące zmiany w sektorze komunalno-bytowym są w niewystarczającej skali aby osiągnąć efekt ekologiczny zapewniający utrzymywanie norm stężeń pyłu PM₁₀ czy benzo(a)pirenu. Przeprowadzona inwentaryzacja i modelowanie rozprzestrzeniania zanieczyszczeń wskazały na niską emisję jako główny problem jakości powietrza.</p>
<p>Ponownie, bo już w latach ubiegłych, z niezrozumiałym wręcz uporem, ogrzewa się stare i niesprawdzające się w życiu, pomysły tj. spalanie lepszych jakościowo paliw stałych czy utworzenie podatku dla obszarów o zwiększonym zanieczyszczeniu powietrza.</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Uwaga zostanie szczegółowo opisana w Programie. Spalanie w sektorze komunalno bytowym paliw będących poza sortymentem tzn flotów, mułów jest wciąż zjawiskiem obecnym w województwie śląskim ze względu na łatwość dostępu do tego rodzaju paliwa. Pomysł zmian w tym zakresie pomimo wielu prób wdrożenia wciąż jest pomysłem który jest wart wcielenia w życie. Pomimo trudności i braków jasnych przepisów prawnych w tym zakresie jest możliwość wprowadzenia takich zmian, aby egzekucja zapisów POP była możliwa.</p>

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
<p>„Program” zbyt obszerny. Zaproponowany projekt zawarty jest na ok. 430 stronach. Duża część materiału zamieszczona w „Programie” jest zbędna (zbyt duża liczba wykresów nie popartych dokładnym wyjaśnieniem i opisem), co dla niezaznajomionego z tematyką czytelnika może spowodować zgubienie sensu i celu tego opracowania. A przecież „Program” ten ma być także czytelny dla społeczeństwa, które żyje w omawianych strefach zanieczyszczenia pyłem i ma prawo do zapoznania się z nim i możliwości wysunięcia jakichkolwiek wniosków, a tym samym jego zrozumienia. Uważamy, że im mniej treści a więcej skonkretyzowanych wniosków, tym projekt lepiej przemyślany a w efekcie zrozumiany. Kto zechce przeczytać i przeanalizować „od deski do deski” taką olbrzymią ilość papieru, zadrukowaną często zbędną lub nawet nieprawdziwą treścią.</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Uwaga zostanie częściowo uwzględniona w Programie. Do Programu zostanie sporządzone streszczenie w języku niespecjalistycznym pozwalające na zapoznanie się z najważniejszymi zagadnieniami Programu w sposób czytelny i jasny. Wszystkie wykresy i rysunki w POP zostaną przeanalizowane pod kątem wyjaśnień i opisów. Nie podane zostało które treści są nieprawdziwe dlatego odniesienie się do tej uwagi jest niemożliwe.</p>
<p>Mając na uwadze powagę sprawy, jak i fakt, że w naszym województwie na przestrzeni ostatnich 20÷30 lat powstało bardzo wiele programów ochrony powietrza dot. m.in. ograniczenia niskiej emisji, wydaje nam się, że przedstawiony przez Marszałka „Program” powinien być kolejnym etapem a nie pierwszy na drodze do niwelowania skutków zanieczyszczenia. Pierwszym etapem w takim projekcie powinna być szczegółowa analiza wykonanych w ubiegłych latach, poprzednich opracowań i ocena sposobu ich realizacji oraz wyszczególnienie efektów realizacji założeń poprzednich programów ochrony powietrza (jeżeli w ogóle były takowe).</p>	<p>inż. Leszek Zajączkowski mgr inż. Katarzyna Witkowska, Zakład Ochrony Środowiska Gliwice</p>	<p>Uwaga nie zostanie uwzględniona - do rozpatrzenia. Zawartość Programów ochrony powietrza jest ściśle regulowana przez rozporządzenie Ministerstwa Środowiska w zakresie wymagań jakim powinny odpowiadać Programy ochrony powietrza. Przedstawiony dokument jest kontynuacją Programu uchwalonego w 2010 r. i porusza zagadnienia wychodzące poza zakres wspomnianego rozporządzenia. Analiza działań prowadzonych przez gminy i powiaty województwa śląskiego została przedstawiona w programie uchwalonym w 2010 r. oraz w części dotyczącej sprawozdania z realizacji POP w przedstawionym dokumencie. Dlatego też efekty realizacji założeń poprzednich programów są ujęte zarówno w poprzednim jak i niniejszym Programie.</p>

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
<p>W związku ze skierowaniem do konsultacji społecznych projektu Programu ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu [...] wnosimy o uzupełnienie dokumentu o zagadnienia dotyczące gminy Goczałkowice Zdrój. Na terenie Goczałkowic Zdrój nie prowadzi się bezpośrednich pomiarów poziomu stężeń zanieczyszczeń powietrza ponieważ nie ma stacji pomiarowych. W decyzji nr 30 Ministerstwa Zdrowia z dnia 30.04.2009 r. gmina otrzymała zalecenia usunięcia uchybień w zakresie przekroczenia zmierzonych stężeń zanieczyszczeń w powietrzu dotyczących benzo(a)pirenu, pyłu Pm10 i hałasu. Usunięcie tych uchybień powinno nastąpić nie później niż do 31 grudnia 2013 r. Goczałkowice Zdrój są miejscowością o statusie uzdrowiska i obowiązują tu zaostrzone dopuszczalne poziomy niektórych substancji w powietrzu, z tego powodu zasadnym jest ujęcie w Programie ochrony powietrza wprowadzenia na tym terenie pomiarów odnoszących się do kryterium ochrony zdrowia ludzi i wdrożenia programu ograniczania emisji tych zanieczyszczeń.</p>	<p>Urząd Gminy Goczałkowice Zdrój</p>	<p>Do rozpatrzenia - Przedstawiony Program dotyczy stref gliwicko - mikołowskiej i częstochowsko - lublinieckiej i szczegółowe wyznaczone zadanie nie dotyczą całego województwa, dlatego opierając się na Programie uchwalonym w 2010 r. powinny być w gminie realizowane działania ujęte w poprzednim Programie w zakresie ograniczenia stężeń BaP.</p>
<p>Musi być zaproponowana zmiana w zakresie kontroli aby nie trzeba było informować o kontroli na 7 dni przed kontrolą.</p>	<p>UM Łaziska Górne</p>	<p>Zostanie wprowadzone w Programie</p>
<p>Należy zapisać konieczność posiadania planów miejscowych dla obszarów występowania przekroczeń stężeń normatywnych</p>	<p>Dyrektor J. Ziara</p>	<p>Zostanie uszczegółowione w analizie prawnej</p>
<p>Należy posegregować wszystkie zadania i działania naprawcze po realizującym w części II dokumentacji</p>	<p>Barbara Sosnowska UMWS</p>	<p>Zostanie uwzględnione w programie</p>

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
Powinno się wprowadzić dofinansowanie również na wymianę już wcześniej dofinansowanych źródeł spalania np: jak skończy się jego czas użytkowania - pierwsze PONE zostały realizowane w 2002 r. i teraz jak skończy się czas użytkowania źródła ciepła to można ewentualnie dofinansować nowe źródło aby dalej utrzymać efekt ekologiczny	UM Łaziska Górne	Zostanie dodane w Programie
problemem jest sprawowanie kontroli nad mieszkańcami brak możliwości takiego kontrolowania mieszkańców przez przedstawicieli		Uwaga zostanie szerzej opisana w części dotyczącej analizy prawnej
na ile program ogranicza konkurencyjność przemysłu, duże wydatki na ochronę powietrza będą ograniczać prowadzenie nowych inwestycji w gminach.	UM Orzesze	Uwaga nie zostanie uwzględniona w Programie, konkurencyjność obszarów na których ma być postawiona inwestycja tak będzie warunkowana jakością powietrza, ponieważ na terenie, gdzie nie ma dotrzymanych norm jakości powietrza i tak wymagane jest przeprowadzenie kompensacji dla nowych inwestycji mających wpływ na powietrze. Pozwolenia te wydają starostwie i w ich decyzji leży dopuszczenie do użytku i wprowadzanie zanieczyszczeń do powietrza.
Na stacjach Diagnostycznych jest takie oprogramowanie, które uniemożliwia dokładne zapisanie co jest przyczyna usterki w samochodzie i jak to wpływa na środowisko. Mimo, że stacji jest dużo i są przeprowadzane badania są one tak naprawdę nierzetelne. Pan Tomasz Misztal prosi aby się zastanowić nad tym zagadnieniem: albo należy uwzględnić w POP aby stacje kontroli zapisywały rodzaj usterki albo w ogóle z tego zrezygnować.	UM Gliwice	Uwaga zostanie uwzględniona w programie jako bariera realizacji danego działania.

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Sposób uwzględnienia w Programie
Konieczne jest wprowadzenie zapisów określających konkretnie w planach zagospodarowania przestrzennego definicję ekologicznego urządzenia spalania o małej mocy. Najrozsądniejszym rozwiązaniem byłoby wskazanie standardów jakości emisji z urządzeń spalania małej mocy które można stosować na danym terenie na którym obowiązuje plan zagospodarowania przestrzennego. Obecnie nie ma takich szczegółowych zapisów a definicja ekologicznego urządzenia jest różnie interpretowana. Takie zapisy pozwoliłyby na lepszą kontrolę przez nadzór budowlany w zakresie nowych budynków i budowli na danym obszarze a także zapewni w przyszłości konkretniejsze rozwiązania.	UM Gliwice	Uwaga zostanie uwzględniona w Programie. Problem niekonkretnych zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego może faktycznie wpływać na możliwości kontrolne. Należy jedynie wybrać jakie standardy dla urządzeń wybierze dana gmina. Czy pozostawiać to gminie czy jednak ogólnie na poziomie województwa ustalić ten zakres norm dla urządzeń.
Zwracam się z prośbą o weryfikację zapisów w "Programie ochrony powietrza..", tabela Z-7 Zestawienie działań naprawczych, str. 24. (za 2010). Brenna, lokalizacja działań: "wymiana okien w szkołach" powinno być wymiana okien w Gminnych Bibliotekach oraz w Gimnazjum, termomodernizacja Gimnazjum.	UM Brenna	Uwaga zostanie uwzględniona w Programie

8. Analiza uwag i wniosków zgłoszonych podczas opiniowania i pozostałych spotkań (w tym udzielenie na nie odpowiedzi)

8.1. Wnioski ze spotkania wstępnego

W trakcie spotkania zostało zgłoszonych szereg wniosków i sugestii co do zawartości Programu ochrony powietrza.

Tabela 3 Zestawienie uwag i wniosków zgłoszonych w trakcie spotkania wstępnego w dniu 27 kwietnia 2011 r.

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
Przedstawiciele Urzędów Miast i Gmin województwa Śląskiego, RDOŚ i WIOŚ w Katowicach, Urzędu Marszałkowskiego Województwa	<ul style="list-style-type: none"> Urząd uważa, iż nie ma potrzeby opracowywania Programów Ograniczania Niskiej Emisji ponieważ stanowią jedynie obciążenie finansowe. Można opierać się na programach wyższego szczebla zaś pieniądze wydawane na PONE przeznaczyć na konkretne działania. 	Konkretne działania można prowadzić w ramach PONE, programy wyższego szczebla nie odzwierciedlają lokalnych potrzeb i uwarunkowań tak jak PONE. Konkretne działania ograniczania emisji z sektora komunalnego muszą celować w miejsca najbardziej narażone na złą jakość powietrza, dlatego muszą być prowadzone planowo.

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
Śląskiego oraz pracownicy ATMOTERM S.A.	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciel gminy Panki podnosił konieczność dotowania montażu instalacji solarnych, ponieważ nie można uniknąć inaczej spalania śmieci w czasie lata przez mieszkańców gminy. Zimą faktycznie notowane są większe stężenia zanieczyszczeń, ale inny jest ich skład chemiczny. Faktem jest, że zimą więcej zużywamy paliw stałych ale dym ze spalania węgla nie zawiera tyle toksyn ile zawiera dym ze spalania odpadów z tworzyw sztucznych, który to zawiera wyłącznie trujące substancje. • Przedstawiciel gminy Panki stwierdził, że lepsza jest bezpośrednia pomoc mieszkańcom w otrzymywaniu dotacji z WFOŚiGW na inwestycje ekologiczne w swoich domach. Urząd gminy mógłby być pośrednikiem w załatwianiu wszelkich formalności bez obciążenia budżetu gminnego. • W gminie Łaziska Górne do 2009 roku prowadzony był program dofinansowania m.in. wymiany kotłów na ekologiczne. Po otrzymaniu dofinansowania mieszkańiec otrzymywał PIT-8C na podstawie stanowiska Urzędu Skarbowego w Mikołowie • Odnośnie sprawozdania: tabelę 0-10 powinien wypełniać powiat w rozbiciu na poszczególne gminy • Należy zmienić tabelę 0-12 - czy ma ją wypełniać gmina czy powiat • W zakresie termomodernizacji dane może mieć powiat - jak to podawać? 	<p>Uwaga nie zostanie uwzględniona w POP</p> <p>Zostanie uwzględnione w POP</p> <p>Wybór sposobu realizacji ograniczenia niskiej emisji zależy od władz gminy.</p> <p>Problem leży w interpretacji pobierania podatku dochodowego od dotacji udzielanych z urzędu. Uwaga zostanie uwzględniona w analizie prawnej</p> <p>W ramach opracowywania Programu oraz sprawozdania zbiorczego zostanie przeanalizowany i zmodyfikowany sposób wypełniania sprawozdań z realizacji Programu, który usprawni proces sprawozdawczy. Rozbicie na gminy w tabeli 0-10 zostanie uwzględnione i przeanalizowane na etapie tworzenia aktualizacji do systemu monitorowania POP</p> <p>Dane odnośnie przeprowadzonych termomodernizacji posiadają zarówno urzędy gminy jak i powiaty, dlatego w zakresie termomodernizacji powinny być podane informacje o sposobie termomodernizacji: docieplenie ścian, wymiana c.o. Uwaga zostanie uwzględniona na etapie tworzenia aktualizacji do</p>

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
	<ul style="list-style-type: none"> • Pozyskiwanie informacji od służb kominiarskich dotyczące ogrzewania budynków - podając tylko adres usytuowania źródła ogrzewania • Kontrola gospodarstw domowych w zakresie posiadania umów na odbiór odpadów oraz przestrzeganie zakazu spalania odpadów - jak to się ma do wprowadzenia tego zadania w życie(kontrola - organ zawiadamia na 7 dni przed (zgodnie z KPA) jak to wprowadzić w życie?) Czy organ będzie miał prawo skontrolować kotłownię mieszkańca? Czym pali? • Jakie są źródła finansowania działań edukacyjnych? Czy będzie można starać się o środki z WFOŚ i w jakiej formie? • Czy w ramach POP można byłoby wprowadzić w gminie dotację na zakup rowerów taka sama podstawa prawna jak dotacje na piece? • Podawać należy źródła danych : WIOŚ , GIOŚ • Należy określić wpływ warunków meteorologicznych na jakość powietrza w tym na stężenia w sezonie zimowym 	<p>systemu monitorowania POP</p> <p>Służby kominiarskie mają przypisane działania w odpowiednich przepisach regulujących zakres prac kominiarskich. W ramach Programu zostanie przeanalizowany zakres prac służb kominiarskich i wskazane obszary sposoby, aby możliwe było wykorzystanie baz danych prowadzonych przez te służby, wykorzystanie możliwości kontrolnych w zakresie indywidualnych systemów grzewczych. Dokładnie zakres prac i współdziałanie ze służbami kominiarskimi zostanie uwzględniony w działaniach na terenie województwa śląskiego. Rozwiązania zostaną wypracowane na etapie analizy prawnej.</p> <p>Problem kontroli przeprowadzanych u mieszkańców został przeanalizowany i wdrożony w Krakowie, gdzie w zakres prac kontrolnych zostały włączone służby Straży Miejskiej oraz pracowników Urzędu Miasta wyznaczonych do kontroli przez Prezydenta Miasta. Kontrole przeprowadzane są cyklicznie w poszczególnych dzielnicach miasta, lub na indywidualne zgłoszenia mieszkańców. W programie zostaną podane rozwiązania stosowane w Krakowie w kontekście prowadzonych kontroli oraz możliwości prawnych.</p> <p>Źródła finansowania zostaną wskazane w POP.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona</p> <p>Budowa i wykorzystanie ścieżek rowerowych jest działaniem wspomagającym. Przeprowadzona analiza ekonomiczna działań inwestycyjnych wskazała ma działania o największej efektywności ekologicznej i ekonomicznej. Jeśli analiza wskaże odpowiedni efekt ekologiczny tego rodzaju działania zostanie ono zaproponowane w Programie.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP.</p>

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
	<ul style="list-style-type: none"> • Uwzględnić napływ zanieczyszczeń spoza stref • Omówienie systemu informowania społeczeństwa, Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Urzędu Marszałkowskiego o poziomach stężeń zanieczyszczeń - istniejącego w województwie śląskim • Najważniejsza sprawa to konkursy, które mogą spowodować, że niektóre gminy nie otrzymają żadnej pomocy i nie dadzą rady wykonać zadań ważnych dla programu ekologicznego. Można by było zrobić tak, że jeśli np. 100 gmin zakwalifikuje się do konkursu a 30 otrzyma dofinansowanie, więc niech kolejka się przesunę i gmina, która była na 31 miejscu jest teraz na 1 miejscu itd. W ten sposób wszystkie gminy z listy mogłyby skorzystać z dofinansowania, bo jeśli nie skorzystają to, jak wiemy, nasz kraj zapłaci karę, czyli zapłacimy ją wszyscy. • RDOŚ zajmuje się głównie nowymi inwestycjami i obserwuje, że powstające nowe instalacje wkomponowują się w stan istniejący, wykazując w analizach, że nie będą powodowały przekroczeń, tymczasem przekroczenia już są. Zgłoszono postulat, aby w POP nakazano zamieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających paliwa stałe w nowych inwestycjach na obszarach gdzie występują przekroczenia norm zanieczyszczeń w powietrzu. • Małe gminy nie mają środków na działania kontrolne. Lepszym rozwiązaniem (niż kontrolowanie) jest wprowadzenie mechanizmów finansowych zachęcających do paliw niskoemisyjnych (np. zwrot części akcyzy za gaz czy olej). Postulat dotyczył umieszczenia w POP sugestii dotyczących możliwości dofinansowania przez WFOŚiGW w Katowicach wniosków indywidualnych mieszkańców z każdej gminy, a nie tylko z tych, które przygotowały PONE i dofinansowują na swoim terenie wymiany kotłów. Zwrócił również uwagę, że nie można zupełnie wykluczyć dofinansowania pewnych inwestycji (np. kolektory) z powodu uzyskiwania niewielkiego efektu ekologicznego. Lepsze byłoby zróżnicowanie dofinansowania w zależności od osiąganego efektu (np. działania efektywne 80% dofinansowanie, mało efektywne – 20% dofinansowania). 	<p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP.</p> <p>Do rozważenia czy jest to kwestia do poruszenia w POP</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP w działaniach naprawczych.</p> <p>Przeprowadzona w ramach POP analiza ekonomiczna ma wskazać efekty ekonomiczne i ekologiczne w podziale na priorytety działań mających największą efektywność. Działania związane z montowaniem kolektorów słonecznych zostaną również ujęte jako jedno z możliwości alokacji środków finansowych. W zależności od otrzymanego wyniku zadanie to zostanie odpowiedni priorytet. Dodatkowo działanie związane z finansowaniem osób fizycznych przez WFOŚiGW zostanie uwzględnione w Programie na zasadzie współdziałania w tym zakresie z gminą - gmina wypełnia wniosek za mieszkańca, pozostałe formalności ciąży na mieszkańcu.</p>

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
	<ul style="list-style-type: none"> • Przedstawiciel Gminy Woźniki zwrócił uwagę, że starostwa posiadają wiedzę o sposobie ogrzewania budynków indywidualnych na etapie projektu. Brak informacji o tym co dzieje się później, bo nadzór budowlany nie gromadzi informacji o tym co zostało faktycznie wybudowane. Na etapie eksploatacji dalej może dochodzić do zmian instalacji i też nadzór nie jest o tym powiadamiany. • Służby kominiarskie na etapie przeprowadzania przeglądów kominiarskich mogą odnotowywać sposób ogrzewania budynków. Zatem właściwe byłoby dokonanie takich zmian w prawie, które zobowiązywałyby kominarzy do przekazywania tych informacji do gminy czy powiatu. • Konieczne jest stworzenie takich mechanizmów, aby mieszkańcy mieli środki finansowe zarówno na inwestycję jak i potem na eksploatację ogrzewania niskoemisyjnego. Bardzo delikatna jest kwestia stawiania bardzo ostrych wymogów inwestorom, bo mogą odejść do innej gminy. • Przedstawiciel Gminy Panki zadał pytanie czy ktoś będzie kontrolował sprzedawców węgla czy eko-groszku,, ponieważ cena tych paliw rośnie, a jakość systematycznie spada. Wskazał konieczność dotowania paliw faktycznie ekologicznych, jak np. gaz. 	<p>Sposób pozyskiwania danych i ich zbierania należy rozpatrywać pod kątem zmian systemowych wprowadzanych w przepisach prawnych lub organizacji. Braki w bazach danych wymagają zmian w wielu przepisach prawnych np.: Prawo budowlane, dlatego też uwzględniony zostanie tylko ten zakres danych jaki obecnie jest możliwy do uzyskania od wspomnianych organów. Należy w najbardziej optymalny sposób wykorzystać istniejące bazy danych, informacje i dane które mogą posłużyć analizie działań naprawczych w danej strefie. Problem nadzoru budowlanego zostanie uwzględniony w barierach podanych w Programie.</p> <p>Służby kominiarskie prowadzą w zależności od lokalizacji bazy danych o indywidualnych systemach grzewczych na swoje potrzeby. Zmiany prawne muszą dotyczyć zarówno wykorzystania tych danych na potrzeby np.: POP ale również dotyczyć mocy kontrolnych w zakresie ustawy o odpadach czy POP. Uwaga zostanie uwzględniona w analizie dokonanej w Programie.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP.</p> <p>Na chwilę obecna nie ma konkretnych mocy prawnych do kontrolowania jakości sprzedawanych paliw przez dystrybutorów paliw. Inspekcja handlowa ma możliwości do kontrolowania składów opału pod kątem prowadzonych usług i jakości towarów. Sposób pokrywania kosztów eksploatacyjnych zostanie przeanalizowany w Programie ochrony powietrza.</p>

8.2. Wnioski z I spotkania ekspertów

W ramach wstępnych uzgodnień założeń Programu, na etapie opracowywania w dniu 20 maja 2011 r. w Katowicach w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego przy ul. Ligonia 46, odbyło się spotkanie z ekspertami z zakresu ochrony i inżynierii środowiska, mające na celu przedstawienie problemów jakości powietrza i znalezienie optymalnych rozwiązań (sposobów), które

pozwołyby ograniczyć niekorzystne zjawiska mające negatywny wpływ na jakość powietrza w województwie śląskim.

Tabela 4 Zestawienie uwag i wniosków ze spotkania ekspertów w dniu 20 maja 2011 r.

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
1. Spotkanie w dniu 20 maja 2011 r.		
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> czy produkcja rozbudowanych dokumentów POP coś zmieni i pozwoli, aby przeciętny obywatel „przebił się” przez tę tematykę ze zrozumieniem. Należy zastanowić się nad podziałem dokumentu na część dla ekspertów oraz na część dla społeczeństwa, aby szeroki zakres treści w dokumencie był również zrozumiały dla mieszkańców regionu. 	Poprzedni Program ochrony powietrza zawierał podsumowanie w postaci syntezy działań naprawczych oraz diagnozy problemu jakości powietrza. Być może ten sam schemat zostanie zastosowany w obecnej wersji
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Trzeba więc lepiej napisać POP, wyraźniej zaakcentować zalecenia dla poszczególnych grup odbiorców treści programu i wskazać w dokumencie, do kogo dana informacja jest adresowana; Zwiększyć nacisk na rozwój komunikacji publicznej w regionie 	w Programie zostaną ujęte systemowe działania zwiększenia udziału komunikacji zbiorowej w regionie
Andrzej Szczygiet - WIOŚ	<ul style="list-style-type: none"> poproszono o wyjaśnienie czy pył PM10 jest przyczyną spadku długości życia – w oparciu o jakie dane Wykonawca przyjął takie stwierdzenie. Wyjaśniono zakres dopracowywanej Ekoprognozy - mapki stężeń, która jest przygotowywana razem z IMiGW i jest prezentowana w TVP Katowice każdego dnia około godziny 19.00, co umożliwi mieszkańcom województwa na zapoznanie się z prognozowanym na dzień następny stanem jakości powietrza 	W opracowaniu wskazany zostanie wpływ stanu jakości powietrza na jakość zdrowia mieszkańców. W ramach Planu działań krótkoterminowych uwzględniony zostanie system powiadamiania mieszkańców regionu o stanie jakości powietrza w województwie - ekoprogniza.
Jan Skowronek - IETU	<ul style="list-style-type: none"> Prezentowane działania (ograniczenie użycia paliw stałych, przeniesienie ruchu, ograniczenie prędkości, ręczne sterowanie ruchem) powinny być zapisane jako inteligentne systemy sterowania ruchem na obszarze miast i aglomeracji – ich kontekst jest szerszy; dzisiejsze samochody są tak projektowane, aby obniżać emisje spalin przy niskiej prędkości, w miastach już są wprowadzone ograniczenia prędkości, a dalsze działania w tym kierunku tylko spowolnią ruch co doprowadzi do nieprawidłowego spalania paliwa w samochodach. 	Działania związane z emisją komunikacyjną zostaną przeanalizowane pod kątem wprowadzania inteligentnych systemów sterowania ruchem, a także innych rozwiązań stosowanych w innych krajach, a wpływających na jakość powietrza

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
Dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> Cześć prezentowanych rozwiązań dot. PDK nie pasuje do śląskiej rzeczywistości – pochodzą z zupełnie innych stref klimatycznych. Szczególnie nieprzystające są działania dotyczące sterowania ruchem (na Śląsku są zamknięte centra miast dla ruchu). Pewne działania, które możliwe byłyby do realizacji w dużych aglomeracjach takich jak Warszawa na Śląsku mogą okazać się nierealne do przeprowadzenia. 	Uwaga zostanie uwzględniona przy tworzeniu Planu działań krótkoterminowych a działania dobierane pod względem uwarunkowań lokalnych regionu śląska
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> Powinniśmy się skupić na tym jakie jest źródło/źródła występowania zanieczyszczeń powietrza (dr Klejnowski uważa, że 80% zanieczyszczeń powodują źródła lokalne) i na podstawie tych analiz podejmować konkretne działania/zastanowić się czy PDK w ogóle przyniesie efekt. Apele do społeczeństwa o ograniczenie spalania paliw stałych w okresie zimowym nie przyniosą żadnego rezultatu 	Uwaga zostanie uwzględniona w POP w zakresie analizy udziałów rodzajów źródeł w stężeniach na danym obszarze PDK będzie obejmował różne działania związane z możliwością wpływania na wielkość emisji w danym okresie
Jan Skowronek - IETU	<ul style="list-style-type: none"> Zaprezentowane przykłady zmian prawnych są ogólnikami, brakuje konkretnie np. „w prawie takim i takim zmienić to i to”. Zaprezentowane rozwiązania z zagranicy należałoby tak analizować aby przystawały do naszej rzeczywistości 	Zaprezentowane przykłady są założeniami do POP do którego opracowania dopiero przystępujemy (od Państwa oczekujemy propozycji jakie jeszcze aspekty prawne powinny być poddane analizie). Przewidywana w POP analiza prawna będzie uwzględniała propozycje zmian w konkretnych przepisach prawa w odniesieniu do każdego zagadnienia, które zostanie zgłoszone. Działania unijne zostaną przeanalizowane pod kątem możliwości implementacji tych rozwiązań w regionie.
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> Ważne jest stworzenie mechanizmu śledzącego przyczyny występowania okresowych spadków jakości powietrza (epizodów wysokich stężeń) na terenie woj. Śląskiego 	Uwaga zostanie przeanalizowana w POP
Wojciech Głódkowski - Dyrektor Urząd Marszałkowski	<ul style="list-style-type: none"> Urząd myśli o stworzeniu systemu monitoringu epizodów wysokich stężeń 	Wprowadzenie systemu monitorowania zostanie wspomniane w Programie jako działanie realizowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Podkreślono, że czasem zamiast inteligentnych systemów warto po prostu informować się nawzajem (np. przy remoncie drogi wszystkie ważniejsze instytucje powinny być poinformowane, aby nie było nieporozumień); 	Uwaga zostaje uwzględniona w Programie

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
dr Krystyna Kubica	<ul style="list-style-type: none"> Wiele inicjatyw na Śląsku było dobrowolnych i ta dobrowolność je pogrążyła – brakowało zmian w prawie; ważne jest wyjście w kierunku MŚ, WIOŚ celem zmiany prawa oraz edukacja „przez kieszeń”. Ważne jest aby pokazać w oparciu o aktualne i zmieniające się prawo luki. Istotna jest przede wszystkim eliminacja niskiej emisji, brakuje narzędzi kontroli (opisano sytuację, w której mieszkańcy otrzymują dotację na ekologiczne źródła ciepła, a korzystają ze starych źródeł paląc w nich czymkolwiek). Należy skupić się nie tylko na węglu kamiennym ale także na innych paliwach, gdyż często źle spalana biomasa daje czasem większą emisję; 	<p>Zmiany prawne zostaną uwzględnione w analizie prawnej</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP - analiza wykorzystania paliw, jakie paliwa są wykorzystywane, ich emisyjność, sposób spalania</p>
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> POP jest prawem miejscowym, często jego zapisów nie da się egzekwować. Urząd uważa, że gdyby pewne zapisy dot. jakości powietrza były zawarte w planach miejscowych sytuacja poprawiłaby się. 	<p>W analizie prawnej uwzględnione zostanie wpływanie na mieszkańców poprzez plany zagospodarowania przestrzennego, jako jedno z działań wspomagających zmiany w systemach ogrzewania.</p>
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Niektóre projektowane regulacje prawne mogą nam zaszkodzić, źródła ciepła od 20 MW w górę będą obciążone kosztami zakupu emisji CO₂, będzie to ze szkodą dla zaopatrzenia sieciowego. W poprzednim POP wprowadzono bardzo ogólny i enigmatyczny zapis: ograniczyć użycie najgorszej jakości węgla (muły, przerosty, floty) w sektorze komunalnym. Sektor górniczy sprzeciwił się takiemu zapisowi, ponieważ górnictwo nie będzie miało rynku zbytu na taki rodzaj węgla. Problemem jest spalanie wszystkiego w byle jaki sposób. są spółki, które chcą spalać ten najgorszy sort węgla i myślą o budowie instalacji dedykowanych takiemu rodzajowi paliwa. W efekcie zabierze się z rynku najgorszy sort węgla i tym sposobem nie trafi on do „komunalki”. Dyrektor ma nadzieję, że zmiany w ustawie o utrzymaniu porządku i czystości w gminach wyeliminują spalanie odpadów w przydomowych piecach 	<p>Uwaga zostanie uwzględniona w Programie w kontekście wdrażania uchwalonego Programu</p>
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> Problemem jest zła jakość spalania w kotłach plus emisja komunikacyjna. Należy wyprowadzić węgiel z miast (chodzi o spalanie w celach grzewczych i spalanie w celach przygotowania posiłków) szczególnie z obszarów o zwartej zabudowie. Muł powinien być zakwalifikowany jako odpad i taki odpad powinien być sprzedawany 	<p>Działania naprawcze obejmować będą zarówno urządzenia do spalania paliw jak i rodzaje paliw, dlatego problem złej jakości spalanych paliw zostanie uwzględniony w POP</p>

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
	tylko odbiorcom odpadów;	
dr Jerzy Kopyczok	<ul style="list-style-type: none"> POP wdrażają gminy i to z poziomu gminy należy spojrzeć na zapisy POP. W tym momencie nie można oddziaływać na gminy – często mają one inne priorytety. Należy dopracować instrument prawny, który będzie rozliczał gminy z obowiązku realizacji POP. Pytanie to jak zmusić gminy aby zaczęły wydawać środki na ochronę powietrza. Budowanie takiego instrumentu należy do państwa 	Zmiany prawne zostaną uwzględnione w analizie prawnej
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Należy poprawiać prawo by nie tworzyć papierowych dokumentów i kierować uwagi do marszałka, posłów i wyżej. Być może zrobi się POP dedykowany gminom i załączniki, które będą służyć ekspertom. Dobrze byłoby zapisać w POP, że jeśli jest strefa przekroczeń to potrzeba na danym obszarze planu miejscowego – byłoby to narzędzie egzekucji zapisów POP. 	Uwaga zostanie uwzględniona w POP
Wojciech Głódkowski - Dyrektor Urząd Marszałkowski	<ul style="list-style-type: none"> Nie można nakazać mieszkańcom ograniczyć ogrzewania w sytuacji, kiedy występują niskie temperatury 	Działanie nie zostanie uwzględnione w PDK
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Nie należy iść w kierunku zmuszania osób mniej zamożnych do działań, na które ich nie stać; należy współpracować z sektorem górniczym, by zdjąć fizycznie (a nie prawnie, bo ludziom prawo nie przeszkadza) węgiel niskiej jakości z rynku poprzez budowę instalacji do spalania takiego surowca. W tej chwili Urząd uczestniczy w dyskusji, która ma na celu zaliczenie kilku gatunków węgla do odpadów, jednak to, co powinno być nazwane odpadem nie jest nim nazwane – sektor wydobywczy się broni. Można iść w dwóch kierunkach: Śląsk ma najbogatszy WFOŚ w kraju co sprawia, że można proponować pewne rozwiązania; drugim kierunkiem jest wypracowanie odpowiednich narzędzi prawnych 	Działania te zostaną ujęte w POP
Andrzej Szczygiel - WIOŚ	<ul style="list-style-type: none"> Nie chcemy przekonywać mieszkańców, aby ograniczali palenie węglem przy niskich temperaturach, chodzi raczej o uświadomienie im niebezpieczeństwa 	Działania edukacyjne i informacyjne są częścią Programu
Dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> może warto rozpisać konkurs na budowę instalacji, jeśli WFOŚ to sfinansuje to może to być sukces; 	Uwaga zostanie przeanalizowana

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
dr Janina Fudała - IETU	<ul style="list-style-type: none"> rozmowy dotyczące energetyki i spalania toczą się na różnych szczeblach i w różnym zakresie, niedawno rozmawiano nt. emisji rtęci ze spalania węgla, w tej chwili ze spalania węgla nie można w znacznym stopniu obniżyć spalania rtęci, ponieważ zależy to od parametrów kotłów, które były projektowane dawno temu – myśli się o zapisach, aby w dużych źródłach spalania można było spalać tylko węgiel wzbogacony 	Uwaga zostanie uwzględniona w Programie
dr Janina Fudała - IETU	<ul style="list-style-type: none"> Trzeba eliminować z zapisów powoływanie się na BREFy, to daje możliwość ubiegania się o większe limity emisji. Zapis o wydawanie pozwolenia na emisję w oparciu o pomiary może być tym kluczowym zapisem 	Uwaga zostanie uwzględniona w POP odnośnie źródeł punktowych
dr Krystyna Kubica	<ul style="list-style-type: none"> Nie chodzi o to, aby karać mieszkańca, który pali nieodpowiednim paliwem, ale diler, który mu to paliwo, wbrew zakazowi sprzedał. Jednym z działań strategicznych jest eliminacja węgla z miast ale nie obędzie się bez sięgania do kieszeni mieszkańców; trzeba pracować z górnictwem; sama eliminacja paliw Anie da zbyt wiele, bo musi być jednak połączona z wymianą na nowoczesne urządzenia grzewcze. Należy promować nowoczesne rozwiązania w tym sektorze 	<p>działania w zakresie kontroli składów opału były wpisane w poprzednim POP, jednak organ nadzorujący nie wykonuje takich kontroli ze względu na brak zasobów. Należy wprowadzić zapisy prawne odnośnie kontroli dystrybutorów paliw stałych i ich jakości, aby można było monitorować dystrybucję paliw stałych.</p> <p>Uwaga zostanie uwzględniona w POP</p>
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> Ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie reguluje sytuacji ogródków działkowych – ogródków na Śląsku jest bardzo dużo i pali się w nich wszystko (biomasę, meble itp.), co stanowi poważny procent w zanieczyszczaniu powietrza; nasze prawo powinno być bardziej restrykcyjne 	Uwaga zostanie przeanalizowana w POP
dr Jerzy Kopyczok	<ul style="list-style-type: none"> Wiele służb nie kontroluje tego, co trzeba (np. inspekcja energetyczna sprawdza czy jest plomba na liczniku a nie jak dobrze jest wykonana instalacja); trzeba służbom patrzeć na ręce 	Uwaga zostanie przeanalizowana w POP w kontekście działań naprawczych.
dr Janina Fudała - IETU	<ul style="list-style-type: none"> 3 lata temu zakończył się pilotażowy projekt dotyczący służb kominiarskich, które chcą współpracować, natomiast nie ma odpowiedniego prawa umożliwiającego im pracę 	Uwaga zostanie ujęta w analizie prawnej. Zostaną wskazane rozwiązania prawne umożliwiające pracę kominiarzom
dr Krystyna Kubica	<ul style="list-style-type: none"> aktualnie nie standardów co do jakości paliwa, to producent podaje te informacje, standardy powinny być zapisane w prawie miejscowym przez władze a nie przez producentów. Oprócz prawa lokalnego powinno być ustanowione prawo krajowe, tak jak u naszych zachodnich sąsiadów; powtórzono stwierdzenie, że należy 	Uwaga zostanie uwzględniona w POP, zarówno w analizie prawnej jak i działaniach systemowych

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
	eliminować węgiel z miast; nie sprawdzi się to w przypadku małych miejscowości, co jest podyktowane względami ekonomicznymi	
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Jest pomysł na stworzenie wojewódzkiej bazy źródeł rozproszonych 	Uwaga zostanie dodana do działań systemowych w POP
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> W Polsce nie istnieje żaden system ochrony powietrza, nie ma żadnej sensownej strategii, nie ma ogólnych regulacji i struktury od poziomu krajowego do poziomu lokalnego. Powietrza nie widać w strategiach. Wyzwaniem może być porównanie z benzo(a)pirenem. Brak zachęty ze strony fiskalnej, w przypadku instalacji spalania nie ma, jak np. w przypadku samochodów, obowiązkowych przeglądów 	Uwzględnienie w strategiach rozwoju i innych kluczowych dokumentach kraju i województwa zostanie wskazane w Programie. Działanie związane z koniecznością wykonywania okresowych przeglądów nie tylko instalacji kotłowni, ale również urządzeń grzewczych zostanie zapisane w działaniach systemowych w POP
dr Janina Fudała - IETU	<ul style="list-style-type: none"> systematyzowanie prawa „od góry” już się zaczęło: 2 tygodnie temu MŚ wysłało zapytanie ofertowe w sprawie opracowania krajowego programu ograniczenia niskiej emisji, środków za dużych na to zadanie nie ma, w tej chwili będą przygotowywane założenia do programu a następnie w oparciu o nie zostanie uruchomiony krajowy program redukcji emisji niskiej, który obejmie poszczególne regiony 	Zostanie zapisane w działaniach systemowych
Jerzy Ziora - Urząd Marszałkowski Katowice	<ul style="list-style-type: none"> Dyrektor wspominał o karach, które nakładane byłyby na marszałków za niewykonanie POP; chcemy sięgać po rozwiązania z zagranicy (chcemy pokazać politykom, że pewne rozwiązania z zagranicy można z dobrym skutkiem wdrożyć u nas, nie ma potrzeby wyważać otwartych drzwi, skoro rozwiązania są dostępne); chcemy się również spotkać z energetykami w sprawie POP (w Polsce jest dobra infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, ale nie jest w całości wykorzystana) 	Analiza działań unijnych zostanie wskazana w Programie
dr Leszek Ośródka - IMGW	<ul style="list-style-type: none"> dobrze by było przeanalizować programy ochrony powietrza z Czech, Słowacji, Łotwy – podobna struktura emisji i podobny poziom życia; trzeba się skupić na działaniach długoterminowych i krótkoterminowych dotyczących emisji powierzchniowej, inne rodzaje emisji nie są tak znaczące 	POP dla Czech jest analizowany, tak jak i przepisy czeskie w zakresie ochrony powietrza. Uwzględnione zostaną również POP z pozostałych krajów.

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
Wojciech Głódkowski - Dyrektor Urząd Marszałkowski	<ul style="list-style-type: none"> przy podejmowaniu działań naprawczych będziemy bazować na analizie ekonomicznej, nie będziemy skupiać się raczej na ograniczaniu emisji liniowej, bo nakłady na jej ograniczanie są zbyt wysokie; będziemy brać pod uwagę typowe błędy popełniane w PO 	Wyniki zostaną przedstawione w Programie po analizie ekonomicznej.
dr Krzysztof Klejnowski - IPIŚ PAN	<ul style="list-style-type: none"> należy podejść precyzyjnie do wskazania tzw. „hot spotów”, nie można doprowadzić do tego, aby sytuacja przedsiębiorców była taka, że nie będą mogli przez zapisy w POP prowadzić swojej działalności gospodarczej 	W POP dla stref częstochowsko ;lublinieckiej i gliwicko mikołowskiej zostaną wskazane hot spoty czyli obszary o ponadnormatywnych stężeniach. Zapisy odnośnie kompensacji emisji będą dotyczyły jedynie obszaru hot spotów.

8.3. Wnioski z II spotkania ekspertów

Spotkanie z ekspertami z zakresu energetyki, ochrony środowiska, nauki w trakcie procesu opiniowania przez Starostów powiatów wchodzących w skład stref objętych POP odbyło się 23 września 2011 r. w Katowicach na ul. Opolskiej 22. Spotkanie to miało na celu skonsultowanie zaproponowanych rozwiązań w projekcie Programu, oraz przeanalizowanie możliwości wdrożenia tych rozwiązań w skali województwa.

Protokół ze spotkania znajduje się w załączniku nr

Tabela 5 Zestawienie uwag i wniosków ze spotkania panelu ekspertów w dniu 23 września 2011 r.

Jednostki uczestniczące w spotkaniu	Wnioski/postulaty do Programu	Sposób uwzględnienia w Programie
Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	poparcie dla zawarcia wskazań i zaleceń z konsultowanego dokumentu POP w przepisach prawnych – Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Chodzi o następujące zapisy: konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w strefach występowania przekroczeń stężeń dopuszczalnych; konieczność uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego danych z POP (w szczególności danych dot. części populacji, która jest szczególnie wrażliwa na zanieczyszczenia)	Konieczność zmian prawnych została szczególnie wyartykułowana w kierunkach działań naprawczych
Justyna Krawczyk - Śmieja - Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w	należy wykreślić w celu 1 (ppkt. 4, cele strategiczne programu) zapis o „stworzeniu mechanizmów promujących wykorzystanie odpadów węglowych w dużych ciepłowniach, elektrociepłowniach i	

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Katowicach	elektrowniach ponieważ w instalacjach spalania paliw nie wolno palić odpadów. Wówczas instalacja ta staje się instalacją – spalarnią odpadów i powinna podlegać standardom emisyjnym dla spalania lub współspalania odpadów. Dla tych instalacji obowiązują dodatkowe wymagania w tym zakresie. Zapis celu 1, ppkt. 4 jest niezgodny z obowiązującymi przepisami oraz dyrektywami UE w tym zakresie. Ta sama uwaga dotyczy celu 2, ppkt. 4.	
Krzysztof Dreszer – ICHPW Zabrze	Dlaczego kotły niskoemisyjne i kotły retortowe zostały wyszczególnione osobno skoro nie widzać różnic w efekcie ekologicznym pomiędzy kotłami retortowymi, a nowoczesnymi węglowymi	W realnym wykorzystaniu kotłów obu rodzajów nie zachodzi sytuacja taka jak w laboratorium badawczym, gdzie spalane jest jednakowe paliwo. Kotły retortowe uniemożliwiają po części wykorzystanie jako paliwa różnego rodzaju odpadów, co w przypadku kotłów węglowych nowoczesnych jest możliwe i jest stosowane.
Dyrektor Jerzy Ziara	W obowiązującym systemie prawnym - możliwe karanie marszałków za brak realizacji POP przy jednoczesnym braku narzędzi wykonawczych. Problemem jest również niezależność samorządów, gdzie nie ma zwierzchnictwa pomiędzy marszałkiem a wójtem czy burmistrzem czy prezydentem miasta. Budzi to kontrowersje w przypadku nadawania obowiązków dla samorządów w zapisach POP, które nie muszą być jednak respektowane przez samorządy gminne, bo nie ma takiego obowiązku prawnego.	W analizie prawnej wskazane zostały zależności i bariery realizacji Programu. Również w rozdziale 6.4. zostały wskazane również tego rodzaju bariery realizacji POP.
Wojewódzka Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna	podkreślono potencjał działań promocyjnych – zasugerowano, że warto skierować się z promocją w kierunku medycznym i zdrowotnym pokazując społeczeństwu na szeroką skalę skutki złej jakości powietrza i wpływ zachowania każdego z mieszkańców na ten stan	Edukacja ekologiczna jest jednym z celów niniejszego Programu i jest wpisana w kierunki działań naprawczych.
	Wadą takich opracowań jak POP jest ich szybka dezaktualizacja, ponieważ to nie jest pierwszy POP i dlatego warto wpisywać realne działania długofalowe, przynoszące efekt w dłuższym okresie czasu niezależnie od warunków	W celach Programu ujęto kiedyś=unki długofalowe
Leszek Zajączkowski	Poruszono kwestię definicji niskiej emisji jaką należy ująć w Programie. Definicje te są bardzo często różne i dla każdego niska emisja może oznaczać coś innego. Dlatego też ważnym jest, aby w końcu ustalić co faktycznie ujmowane jest w określeniu	Została zmieniona definicja niskiej emisji. Propozycja, aby niską emisją na potrzeby działań i POP nazywać jedynie emisję z sektora bytowego, czyli indywidualne systemu grzewcze, nie włączając to małych źródeł emisji punktowej. Będzie to powodowało, iż jaśniejsze określenie niskiej emisji będzie się odnosiło tylko do

	niskiej emisji i tak stosować to we wszystkich opracowaniach, POPach czy innych dokumentacjach i zestawieniach	jednego rodzaju źródeł
	<p>Zgłoszono kwestię braku atestacji kotłów – działania, jakie wykonuje ICHPW są dobrowolne i nie ma żadnego przymusu czy obowiązku do atestacji urządzeń grzewczych. Muszą być zmienione zapisy PONE, aby wymagać stosowanie tylko tego rodzaju urządzeń które posiadają takie atesty.</p> <p>ICHPW przeprowadza atestację, ponieważ gminne programy ograniczania niskiej emisji często wymuszają na osobach fizycznych zakup kotłów z atestami, aby można było otrzymać dofinansowanie do ich zakupu</p>	Uwaga została uwzględniona w programie. Analiza prawna wskazuje na konieczność opracowania standardów emisji spalin dla kotłów o mocy poniżej 50 MW czy z sektora komunalnego.
Dalkia Term	Wskazano na potencjał sieci ciepłowniczych i możliwości podłączania się pod sieci, choć niewątpliwie warunkiem niezbędnym rozbudowy sieci przez dostawców ciepła jest perspektywa efektów finansowych takich inwestycji. Jeśli odpowiednie zapisy regulowałyby te kwestie podłączeń do sieci wówczas liczba korzystających z sieci również wzrosłaby	Zapisy odnośnie sieci ciepłowniczych zaproponowano w zmianie planów zagospodarowania przestrzennego

8.4. Wnioski z opiniowania

Proces opiniowania przez Starostów dotyczył powiatów:

- lublinieckiego,
- myszkowskiego,
- częstochowskiego,
- gliwickiego,
- kłobuckiego,
- mikołowskiego.

Opinie przesłane do Marszałka Województwa zawierały uwagi podane w poniższej tabeli.

Tabela 6 Zestawienie uwag i wniosków przekazanych podczas procesu opiniowania przez Starostów Powiatów

Wnioski/postulaty do Programu	Jednostki zgłaszające	Sposób uwzględnienia w Programie
-------------------------------	-----------------------	----------------------------------

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Prosimy o uzupełnienie w tabeli nr 2-16 Uwarunkowania wynikające ze studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miast wchodzących w skład strefy gliwicko-mikołowskiej datę przyjęcia Uchwały Rady Miasta Mikołowa Nr XXXI/574/2009. Obecnie jest napisane 24.04 a powinno być 24.04.2009 r.	Urząd Miasta Mikołowa	Uwaga została uwzględniona w programie
Prosimy o wprowadzenie zmiany w tabeli 2-12 Harmonogram rzeczowo finansowy z określenia Burmistrz Gminy Ornontowice na Wójt Gminy Ornontowice	Urząd Gminy Ornontowice	Uwaga została uwzględniona w programie
Należy uzupełnić zapisy w rozdziale 3.1.: Składowisko odpadów pogórnich Skalny administrowane przez KW S.A. KWK Bolesław Śmiały Decyzją Marszałka Województwa Śląskiego zostało zamknięte. Administrator składowiska został zobowiązany do prowadzenia monitoringu składowiska obejmującego część poeksploatacyjną przez okres 30 lat	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie. Został zmieniony opis w rozdziale 3.1.
Składowisko odpadów pogórnich Waleska jest również administrowane przez KW S.A. KWK Bolesław Śmiały . Obecnie hałda ta jest poddawana rekultywacji.	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie. Został zmieniony opis w rozdziale 3.1.
Rozdział 2. Ograniczenie emisji z transportu. W rozdziale tym proszę o uwzględnienie emisji komunikacyjnej związanej z dojazdem do oraz z zakładów przemysłowych znajdujących się na terenie Łazisk Górnych.	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie. Został zmieniony opis w rozdziale 3.1.
Rozdział 7.1. Charakterystyka techniczno-ekologiczna źródeł emisji. Proszę o podanie w tabeli 2-18 KW S.A. KWK Bolesław Śmiały oraz zmianę danych z Południowego Koncernu Energetycznego S.A. Elektrownia Łaziska na TAURON WYTWARZANIE S.A. - oddział Elektrownia Łaziska w Łaziskach Górnych	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie.
Dodać do charakterystyki największych zakładów przemysłowych również zamiast PKE - TAURON WYTWARZANIE	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie.
Rozdział 18.3 Zagadnień ogólnych Zestaw działań krótkoterminowych/. Proszę o wyjaśnienie w jaki sposób nałożyć a później egzekwować od mieszkańców zakaz stosowania kominków domowych w okresie alarmu i stosowania innych paliw.	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie. W rozdziale 18 w zakresie realizacji PDK wyjaśniono sposób realizacji działania.
Tabela 2-12 Harmonogram rzeczowo finansowy. Proszę o wyjaśnienie z czego wynika i co składa się na kwotę wymieniona dla zadania GLM 10	Urząd Miasta Łaziska Górne	Wartość ta wynika z szacowania wariantu wymiany źródeł ciepła wskazanych w rozdziale 3.1. podzielona na okres od 2012-2015 oraz 2016-2020
jednocześnie informuję ze Urząd Miejski w Łaziskach Górnych od 1999 r prowadził dofinansowanie kosztów inwestycji w ramach wymiany kotłów co na kotły ekologiczne . łącznie udzielono dotacji na wymianę około 830 kotłów co	Urząd Miasta Łaziska Górne	Uwaga została uwzględniona w programie.

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

<p>Tabela 2-12 Harmonogram rzeczowo finansowy. Nie jest jasna rola powiatu w działaniu naprawczym. GLM 23 - prowadzenie planów rewitalizacji terenów wiejskich i miejskich, terenów parków i zieleńców zmiany w układzie komunikacyjnym centrów miast, zmiany w infrastrukturze miejskiej zapewniając poprawę komfortu mieszkańców. Starosta Powiatu może prowadzić takie działania tylko o ile wynika to z przepisów prawa.</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Gliwicach</p>	<p>Zostanie uwzględnione w programie, zadanie dotyczy będzie jedynie wójtów, burmistrzów i prezydentów miast</p>
<p>Dot. tabeli 2-12 Harmonogram rzeczowo – finansowego dla strefy gliwicko-mikołowskiej a) zadanie nr GLM15 Stworzenie i aktualizacja bazy danych pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza oraz zgłoszeń instalacji dla podmiotów gospodarczych na terenie powiatów w celu kontroli wielkości emisji pyłu PM10 określonego w pozwoleniach i zgłoszeniach (wprowadzenie systemowego Planu Redukcji Emisji Przemysłowych (PREP) dla instalacji) • W świetle aktualnie obowiązujących przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska brak jest podstawy prawnej do utworzenia i prowadzenia bazy ww. danych przez Starostwa;</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie. Część zadań proponowanych w programie jest dobrowolna i nie jest wymagana prawem</p>
<p>• Proponuje się utworzenie przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego wzoru jednolitej bazy danych dla całego województwa i bezpłatne udostępnienie Starostwom. Opracowywanie baz danych odrębnie przez każdy powiat będzie generować dodatkowe koszty dla każdego powiatu i jednocześnie bazy tych danych nie będą spójne w skali województwa</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie jako propozycja</p>
<p>Zadanie GLM 23 Prowadzenie planów rewitalizacji terenów miejskich i wiejskich obejmujących modernizację budynków miejskich i wiejskich, terenów parków i zieleńców zmiany w układzie komunikacyjnym centrów miast, zmiany w infrastrukturze miejskiej zapewniając poprawę komfortu mieszkańców, wyłączenia ruchu poszczególnych ulic miasta w celu zmiany wykorzystania przestrzeni miejskich• Proponuje się wykreślenie Starosty jako odpowiedzialnego za realizację zadania, uwzględniając iż przewidziano koszty działań naprawczych „w ramach zadań UM budżety miast i gmin</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie. Zapis został wycofany</p>
<p>Zadanie nr GLM25 Uwzględnienie w zamówieniach publicznych problemów ochrony powietrza poprzez: odpowiednie przygotowywanie specyfikacji zamówień publicznych, które uwzględniać będą potrzeby ochrony powietrza przed zanieczyszczeniem (np. zakup środków transportu spełniających normę Euro 4 i wyższe; prowadzenie prac budowlanych w sposób ograniczający niezorganizowaną emisję pyłu do powietrza). Zdaniem tut. Starostwa jedynym i wystarczającym kryterium prowadzenia robót budowlanych są zapisy ustaw: - Prawo zamówień publicznych; - Prawo budowlane. Wprowadzanie dodatkowych, wymyślonych kryteriów i obostrzeń bez realnej możliwości skontrolowania oraz dokonania pomiarów w trakcie trwania procesu inwestycyjnego nie ma sensu. Proponowane w Harmonogramie działania naprawcze w rzeczywistości pozostaną „martwym zapisem”, dodatkowo mogą spowodować wzrost kosztów inwestycji.</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie. Określenie możliwości stosowania tzw zielonych zamówień publicznych</p>

<p>Zapis „Aktualizowanie i zarządzanie bazą danych o pozwoleniach i zgłoszeniach instalacji mających wpływ na jakość powietrza w powiecie” powinien uwzględniać min.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktualnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska nie zobowiązują do prowadzenia bazy ww. danych przez Starostwa; • proponuje się utworzenie przez Urząd Marszałkowski wzoru jednolitej bazy danych dla całego województwa, który z kolei powinien ją bezpłatnie udostępnić Starostwom. Opracowywanie baz danych odrębnie przez każdy powiat będzie generować dodatkowe koszty dla każdego powiatu i jednocześnie bazy tych danych nie będą spójne w skali województwa 	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie w działaniach naprawczych</p>
<p>Dot. opisu zagadnień wstępnych na stronie 34/35 projektu POP w sprawie wyeliminowanie spalania odpadów w kotłach i piecach domowych.</p> <p>a) proponuje się uzupełnienie treści o informację o wykorzystaniu jako paliwo niektórych odpadów wymienionych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie listy rodzajów odpadów, które posiadacz odpadów może przekazywać osobom fizycznym lub jednostkom organizacyjnym niebędącym przedsiębiorcami, oraz dopuszczalnych metod ich odzysku (Dz.U.z 2006r. Nr 75, poz.527 ze zm.).</p>	<p>Starostwo Powiatowe w Mikołowie</p>	<p>Uwaga została uwzględniona w programie</p>

9. Załączniki

Załączniki stanowią protokoły ze spotkań, oraz listy obecności z wszystkich spotkań organizowanych w ramach opracowywania Programu ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego.

Załącznik nr 1.

Protokół ze spotkania wstępnego w dniu 27 kwietnia 2011 r. wraz z listą obecności ze spotkania.

PROTOKÓŁ

ze spotkania otwierającego w sprawie Programów ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego:

gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej.

W dniu 27 kwietnia 2011 roku w Katowicach odbyło się spotkanie otwierające proces przygotowania „Programów ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, WIOŚ w Katowicach, firmy ATMOTERM S.A. (przygotowującej Programy) oraz przedstawiciele władz stref i inni zgodnie z załączoną listą obecności.

Spotkanie rozpoczął dyrektor Ziara krótkim wprowadzeniem dotyczącym przyczyn przygotowywania POP dla dwóch stref (gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej). Nadmienił, że z poprzedniego opracowania UMarsz jest średnio zadowolony z powodu ubogości wdrożenia POP. Stwierdził, że „bez zmian prawnych ciężko będzie osiągnąć oczekiwane efekty”. Ustawodawca szykuje kary za nieosiągnięcie zakładanych efektów. Województwo śląskie uczestniczy w spotkaniach wraz z innymi województwami, w panelu, którego zadaniem jest uświadomienie ustawodawcy, że bez wprowadzenia odpowiednich narzędzi prawnych, umożliwiających ograniczenie „niskiej emisji” nakładanie kar nic nie da. Dyrektor zaprosił zebranych do wspólnego wprowadzania narzędzi, bo wdrażanie POP leży po stronie gmin. Zapewnił, że Urząd Marszałkowski daleki jest od postawy, że trzeba uchwalić POP, a reszta jest sprawą gmin.

Przedstawicielka firmy ATMOTERM S.A., Aneta Lochno, przedstawiła informacje o sposobie pracy nad przygotowaniem POP i o jego głównych założeniach. Poprosiła o wnoszenie uwag na przygotowanych do tego kartach rozdanych uczestnikom spotkania. Zapewniła, że uwagi te będą analizowane i mogą znaleźć się w opracowywanym dokumencie, a na pewno znajdzie się w nim odniesienie do uwag wniesionych na wszystkich etapach pracy.

W dalszej części wystąpienia dokonała prezentacji Programu omawiając w szczególności:

- cel spotkania,
- stan jakości powietrza na Śląsku
- organizację projektu (harmonogram prac)
- wymagania dotyczące jakości powietrza zgodnie z przepisami polskimi oraz dyrektywą Cafe wyjaśniając, że stan właściwy należało osiągnąć w 2005 roku
- szkodliwość pyłu zawieszonego PM10 i jego wpływ na zdrowie ludzi
- stan jakości powietrza, skalę przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM10,

- główne przyczyny złej jakości powietrza: „niska emisja” i transport samochodowy (nadmieniła, że UE opracowuje koncepcje transportu, która zakłada, że transport publiczny w miastach w całości ma być oparty o paliwa ekologiczne),
- jakie elementy zawierać będzie opracowywany dokument, na co kładziony jest nacisk, w tym:
  - ✓ wstępne propozycje zmian prawnych, które umożliwią realizację POP i realną poprawę stanu jakości powietrza,
  - ✓ opracowanie zestawu działań krótkoterminowych,
  - ✓ spotkania informacyjne i ich tematyka,
  - ✓ propozycje proponowanych działań naprawczych.

Po prezentacji założeń obecnie opracowywanego POP dyrektor Ziara przedstawił krótko losy zmian ustawy odpadowej, której zapisy (ze względu na problem spalania odpadów w piecach domowych) mogą mieć pośredni wpływ na stan jakości powietrza. Urząd Marszałkowski uczestniczy w procesie zmian w/w ustawy. Podstawowe zmiany dotyczą:

- w zasadzie przesądzony jest fakt przekazanie odpadów gminom,
- dyskusja toczy się o inne zapisy, aby powyższy nie był zapisem martwym, aby inne zapisy ustawy były spójne,
- obowiązek przygotowania PGO dla całego województwa spadnie na Urząd Marszałkowski, co wymagać będzie dużego poziomu szczegółowości,
- w PGO trzeba będzie wskazać instalacje i urządzenia do wykorzystania, utylizacji lub składowania odpadów,
- wspólnym problemem będzie utworzenia tzw. Regionów, które będą posiadać własne składowiska regionalne,
- zapisem przesądzającym będzie definicja regionalnej instalacji.

Kolejnym punktem spotkania była dyskusja uczestników. Przebieg dyskusji oraz uwagi i wnioski uczestników spotkania:

1) Lidia Kubicka – WIOŚ w Katowicach

Zwróciła uwagę zebranych, że prezentowane mapy z 2006 roku, na których w części stref nie było przekroczeń spowodowane były brakiem w tych strefach stanowisk pomiarowych. Zgodziła się z analizą przyczyn stanu złej jakości powietrza – decydujące znaczenie ma tu „niska emisja”. Postulowała, aby w POP więcej uwagi poświęcić uwzględnieniu warunków meteo i ich wpływu na stan jakości powietrza.

2) Dyrektor Główny – Urząd Marszałkowski

Wystąpił z prośbą o zgłaszanie problemów i barier w realizacji POP. Szczególnie dotyczy to działalności Urzędów Skarbowych w przypadkach dofinansowywania działań naprawczych u osób fizycznych (np. wymiana kotła), ale także utrudnień stawianych gminom przez Regionalne Izby Obrachunkowe.

3) RDOŚ

RDOŚ zajmuje się głównie nowymi inwestycjami i obserwuje, że powstające nowe instalacje wkomponowują się w stan istniejący, wykazując w analizach, że nie będą powodowały przekroczeń, tymczasem przekroczenia już są. Zgłoszono postulat, aby w POP nakazano zamieszczanie w planach zagospodarowania przestrzennego zapisów wykluczających paliwa stałe w nowych inwestycjach na obszarach gdzie występują przekroczenia norm zanieczyszczeń w powietrzu.

4) Robert Nowak – wójt gminy Przysów

Zwrócił uwagę, że małe gminy nie mają środków na działania kontrolne. Lepszym rozwiązaniem (niż kontrolowanie) jest wprowadzenie mechanizmów finansowych zachęcających do paliw niskoemisyjnych (np. zwrot części akcyzy za gaz czy olej). Postulował umieszczenie w POP sugestii dotyczących możliwości dofinansowania przez WFOŚiGW w Katowicach wniosków indywidualnych mieszkańców z każdej gminy, a nie tylko z tych, które przygotowały PONE i dofinansowują na swoim terenie wymiany kotłów.

Zwrócił również uwagę, że nie można zupełnie wykluczyć dofinansowania pewnych inwestycji (np. kolektory) z powodu uzyskiwania niewielkiego efektu ekologicznego. Lepsze byłoby zróżnicowanie dofinansowania w zależności od osiąganego efektu (np. działania efektywne 80% dofinansowanie, mało efektywne – 20% dofinansowania).

5) Dyrektor Głównowski – Urząd Marszałkowski

Zwrócił uwagę, że tego rodzaju kwestie ma wyjaśnić przeprowadzana w ramach POP analiza ekonomiczna. Jej zadanie jest wskazanie odpowiedniej alokacji środków finansowych.

6) Iwona Grygiel – UM Łaziska Górne

Pytała czy przewiduje się, żeby gminy mogły starać się o fundusze na promocje POP, żeby cały ciężar finansowy nie spadł na gminy.

Odpowiadając dyrektor Ziara stwierdził, że są na to środki w WFOŚiGW w Katowicach.

7) Urząd Gminy Woźniki

Zwrócił uwagę, że Starostwa posiadają wiedzę o sposobie ogrzewania budynków indywidualnych na etapie projektu. Brak informacji o tym co dzieje się później, bo nadzór budowlany nie gromadzi informacji o tym zostało faktycznie wybudowane. Na etapie eksploatacji dalej może dochodzić do zmian instalacji i też nadzór nie jest o tym powiadamiany.

8) Urząd Gminy Przystajń

Zauważył, że służby kominiarskie na etapie przeprowadzania przeglądów kominiarskich mogą odnotowywać sposób ogrzewania budynków. Zatem właściwe byłoby dokonanie takich zmian w prawie, które zobowiązywałyby kominiarzy do przekazywania tych informacji do gminy czy powiatu.

9) Burmistrz (?)

Konieczne jest stworzenie takich mechanizmów, aby mieszkańcy mieli środki finansowe zarówno na inwestycję jak i potem na eksploatację ogrzewania niskoemisyjnego. Podkreślił, że bardzo delikatna jest kwestia stawiania bardzo ostrych wymogów inwestorom, bo mogą odejść do innej gminy.

10) Andrzej Włodarczyk (?)

Mówiąc o kwestii dofinansowania działań naprawczych stwierdził, że udział w konkursach na dofinansowanie pochłania bardzo dużo czasu i energii, a dodatkowo na efekt (rozstrzygnięcie) trzeba bardzo długo czekać. Podkreślił, że pauperyzacja społeczeństwa oraz utrudniona w niektórych gminach dostępność gazu sprawia, że jest to rozwiązanie często bardzo drogi i istotne znaczenie mają koszty eksploatacyjne.

11) Bogdan Praski – gmina Panki

Wracając do kolektorów słonecznych zaznaczył, że pomimo ich małej efektywności ekologicznej są one istotnym elementem w redukowaniu strumienia odpadów spalanych w piecach domowych w lecie, gdyż wtedy takie „paliwo” jest wystarczające do podgrzania wody. Zadał pytanie czy ktoś będzie kontrolował sprzedawców węgla czy eko-groszku, bo cena tych paliw rośnie, a jakość systematycznie spada. Wskazał konieczność dotowania paliw faktycznie ekologicznych, jak np. gaz.

LISTA OBECNOŚCI

Katowice 27 kwietnia 2011 roku

spotkanie otwierające w sprawie „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.”

Lp.	Imię i nazwisko	instytucja/firma	kontakt (e-mail lub telefon)	podpis
1	Katarzyna Mrozhe	Urząd Miasta Piekary SL	ehologia@piekary.pl	[podpis]
2	Jerzy Kowalczyk	U.N. Mikołowski	nikolow@wp.pl	[podpis]
3	Witold Kubiś	WIOS Katowice	Wkubis@katowice.pios.gov.pl	[podpis]
4	Janusz Krawczyk-Smiej	Pałac Katowice		[podpis]
5	Krzysztof Strawni	WIOS Katowice	kstrawni@katowice.pios.gov.pl	[podpis]
6	Anna Łagodzińska	Urząd Gminy Poron	a.lagodzinska@ug.poron.pl	[podpis]
7	Mariusz Murialik	UG Poron	m.murialik@ug.poron.pl	[podpis]
8	SABINA STANISŁAW-JOPIŁ	UM RUDA ŚLĄSKA	um_gros@ruda-sl.pl	[podpis]
9	Czesław Mawie	UM Rybnik	eleologie@um.rybnik.pl	[podpis]
10	ROBERT KOWAL	UG PRZEMYSŁÓW	przemysl@ug.przemysl.pl	[podpis]
11	Margareta Gornatka	UM Częstochowa	mgornatka@czestochowa.um.gov.pl	[podpis]
12	MAREK JEANUSIAK	UM LEONOWY	niskaemisja@leonow.pl	[podpis]
13	MONA LISZKA	UG WYRÓW	rolnictwo@wyr.pl	[podpis]
14	Aleksandra Sienkiewicz	SP Lubliniec	stodonisko@stalonisko.lubliniec.gov.pl	[podpis]
15	Alojzy Cichowski	UG Lipiechów		[podpis]
16	Agnieszka Selnick	UM Gliwice	sr@um.gliwice.pl (32) 238 54 45	[podpis]
17	Katarzyna Kleos	UM Łańcut		[podpis]
18	Wona Gejdel	UM Łańcut	NOS@lanuta.um.gov.pl	[podpis]
19	Solaima Winnicka	UM Mikołowski	bgo@um.mikolow.pl	[podpis]

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Lp.	imię i nazwisko	instytucja/firma	kontakt (e-mail lub telefon)	podpis
20	Paweł Kojan	Stowarzyszenie w rejonie	32 32 48 192	
21	Grzegorz Chwast	Urząd Gminy Miastko Koniegnów	34 314 213	
22	Julian Tarbus	Stowarzyszenie Powiatowe w Myszkowie	34 315 91 35	
23	Małgorzata Tarczyn	Stowarzyszenie Powiatowe w Głogowie	34 322 91 91	
24	Dionizy Cichliński	Stowarzyszenie Powiatowe w Częstochowie	34 322 91 91	
25	WIESŁAW SKOMIAR	Stowarzyszenie Powiatowe w Kołobrzegu	34 310 853	
26	Adam Jakubczak	UG Mstów	34 328 40 05	
27	Wiesław Winiarski	Stowarzyszenie Powiatowe w Myszkowie	33 860 90 45	
28	Teraz Szyla	U.G. Opole	(34) 319 60 93	
29	Ametia Witelska	UG Opole	34 319 60 93	
30	Hanna Ejsa	SP Gliwice	32 332-66-46	
31	Namir Chwast	RM Sławków	32 29 31 552	
32	Małgorzata Tarczyn	UG Gieraltowice	mpyzik@operatorki.pl 32 30 11 370	
33	Andrzej Kucharski	U.G. Panki	39 31 91 154	
34	Bogdan Proski	U.G. Panki	ug-panki@list.p	
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				

Załącznik nr 2

Protokół ze spotkania panelu ekspertów w dniu 20 maja 2011 r. wraz z listą obecności

PROTOKÓŁ ZE SPOTKANIA W URZĘDZIE MARSZAŁKOWSKIM – PANEL EKSPERTÓW

w Katowicach w dniu 20.05.2011

Data i miejsce:

20 maja 2011 r. - Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego, ul. Ligonía 46 Katowice – Sala Błękitna

Osoby uczestniczące w spotkaniu:

[lista obecności](#)

ze strony Wykonawcy: firmy ATMOTERM S.A.:

- Aneta Lochno
- Wojciech Wahlig
- Barbara Markiel
- Marta Kominek

Ze strony Zamawiającego: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego:

- Członek Zarządu Województwa Śląskiego: Aleksandra Banasiak
- Dyrektorzy: Jerzy Ziora i Wojciech Główkowski
- Główni Specjaliści: Barbara Sosnowska i Izabela Nawara-Słomska

Cel spotkania:

Przedstawienie zarysu Programu ochrony powietrza, uzyskanie opinii od ekspertów.

Przebieg spotkania:

- I. Spotkanie zaczęło się około godziny 10.00 w Sali Błękitnej. Spotkanie zostało rozpoczęte wystąpieniem Członka Zarządu, pani Aleksandry Banasiak; następnie przemawiał dyrektor Ziora oraz Główkowski. Po tych wystąpieniach nastąpiła prezentacja Anety Lochno i Wojciecha Wahliga.
- II. Prezentacja była przerywana licznymi komentarzami i uwagami ekspertów; spotkanie zakończyło się o 13.00 (trwało ok. 3 godziny).
- III. W trakcie całego wystąpienia dyrektor Ziora zachęcał zgromadzonych w sali ekspertów do komentowania i przekazywania swoich uwag oraz podkreślał, że ani Urząd ani Wykonawca nie są „wyroczniami” w sprawach ochrony powietrza, stąd też przedmiotowe spotkanie.
- IV. Poniżej przedstawiono uwagi ekspertów:
  - a) WIOŚ – poproszono o wyjaśnienie czy pył PM10 jest przyczyną spadku długości życia – w oparciu o jakie dane Wykonawca przyjął takie stwierdzenie. Wyjaśniono zakres dopracowywanej Ekoprognozy - mapki stężeń, która jest przygotowywana razem z IMiGW i jest prezentowana w TVP Katowice każdego dnia około godziny 19.00, co umożliwia mieszkańcom województwa na zapoznanie się z prognozowanym na dzień następny stanem jakości powietrza;

- b) Dyrektor J.Ziora – poprosił o weryfikację pomysłu wychodzenia w POP poza obręb ustawy: uwzględnienie analizy ekonomicznej, analizy kosztów zewnętrznych, uwzględnienie działań uniijnych w zakresie poprawy jakości powietrza;
- c) Dr K.Klejnowski – zaczął od porównania POP Śląsk i POP w Czechach: dokumenty różnią się objętością, ale efekt końcowy jest taki, że oba dokumenty „nie działają”. Pojawia się pytanie czy produkcja takich dokumentów coś zmieni i pozwoli, aby przeciętny obywatel „przebił się” przez tą tematykę ze zrozumieniem. Być może warto podzielić POPa na części: część dla ekspertów i część dla mieszkańców; POP niekoniecznie musi być „rozdmuchiwany”, powinna być w nim tylko synteza;
- d) Dyr. J.Ziora – urząd chce mieć dokument, który będzie adresowany do wszystkich odbiorców: zarówno laików jak i ekspertów. Dla mieszkańców i samorządów Urząd planuje wskazać konkretny plan działań do wykonania. Przy okazji opracowania POP Urząd chciałby uzyskać wyniki, na podstawie których opracowany zostanie materiał, który będzie adresowany do innych ważniejszych odbiorców (np. MŚ). POP ma być bowiem również skutecznym narzędziem do walki o zmiany w prawodawstwie. Zgodził się jednak z przedmówcą, że jeśli różne treści, adresowane do różnych odbiorców umieści się obok siebie efekt będzie taki, że przeciętny mieszkaniec regionu będzie miał kłopot z wyłowieniem treści skierowanych do niego. Trzeba więc lepiej napisać POP, wyraźniej zaakcentować zalecenia dla poszczególnych grup odbiorców treści programu i wskazać w dokumencie, do kogo dana informacja jest adresowana;
- e) Dyr. J.Skowronek – prezentowane działania (ograniczenie użycia paliw stałych, przeniesienie ruchu, ograniczenie prędkości, ręczne sterowanie ruchem) powinny być zapisane jako inteligentne systemy sterowania ruchem na obszarze miast i aglomeracji – ich kontekst jest szerszy; dzisiejsze samochody są tak projektowane, aby obniżać emisje spalin przy niskiej prędkości, w miastach już są wprowadzone ograniczenia prędkości, a dalsze działania w tym kierunku tylko spowolnią ruch co doprowadzi do nieprawidłowego spalania paliwa w samochodach. Zaprezentowane przykłady zmian prawnych są ogólnikami, brakuje konkretnie np. „w prawie takim i takim zmienić to i to”. Zaprezentowane rozwiązania z zagranicy należałoby tak analizować aby przystawały do naszej rzeczywistości;
- f) Dyr. J.Ziora – brak jest w prezentacji wskazania na promocję komunikacji zbiorowej;
- g) Dr K.Klejnowski – część prezentowanych rozwiązań dot. PDK nie pasuje do śląskiej rzeczywistości – pochodzą z zupełnie innych stref klimatycznych. Szczególnie nieprzystające są działania dotyczące sterowania ruchem (na Śląsku są zamknięte centra miast dla ruchu). Pewne działania, które możliwe byłyby do realizacji w dużych aglomeracjach takich jak Warszawa na Śląsku mogą okazać się nierealne do przeprowadzenia. Powinniśmy się skupić na tym jakie jest źródło/źródła występowania zanieczyszczeń powietrza (dr Klejnowski uważa, że 80% zanieczyszczeń powodują źródła lokalne) i na podstawie tych analiz podejmować konkretne działania/zastanowić się czy PDK w ogóle przyniesie efekt. Apele do społeczeństwa o ograniczenie spalania paliw stałych w okresie zimowym nie przyniosą żadnego rezultatu i są śmieszne. Ważne jest stworzenie mechanizmu śledzącego przyczyny występowania okresowych spadków jakości powietrza (epizodów wysokich stężeń) na terenie woj. Śląskiego;
- h) Dyr. J.Ziora/ W.Główkowski – prezentowany materiał nie jest jeszcze projektem/szkicem programu, wiele jeszcze zostanie poprawione i uzupełnione – teraz jest dobry czas na dyskusję. Urząd myśli o stworzeniu takiego systemu monitoringu. POP musi być niestety jednym dokumentem – wynika to z ustawy PzP, nie można robić kilku mniejszych przetargów dotyczących tego samego zakresu.
Podkreślono, że czasem zamiast inteligentnych systemów warto po prostu informować się nawzajem (np. przy remoncie drogi wszystkie ważniejsze instytucje powinny być poinformowane, aby nie było nieporozumień);

- i) dr K.Kubica – opisała historię powstania POP (wszystko zaczęło się na Śląsku); wiele inicjatyw było dobrowolnych i ta dobrowolność je pogrążyła – brakowało zmian w prawie; ważne jest wyjście w kierunku MŚ, GIOŚ celem zmiany prawa oraz edukacja „przez kieszeń”. Ważne jest, aby pokazać w oparciu o aktualne i zmieniające się prawo luki. Istotna jest przede wszystkim eliminacja niskiej emisji, brakuje narzędzi kontroli (opisano sytuację, w której mieszkańcy otrzymują dotację na ekologiczne źródła ciepła, a korzystają ze starych źródeł paląc w nich cokolwiek). Należy skupić się nie tylko na węglu kamiennym, ale także na innych paliwach, gdyż często źle spalana biomasa daje czasem większą emisję;
- j) Dyr. J.Ziora – POP jest prawem miejscowym, często jego zapisów nie da się egzekwować. Urząd uważa, że gdyby pewne zapisy dot. jakości powietrza były zawarte w planach miejscowych sytuacja poprawiłaby się. Jednocześnie obserwujemy, że niektóre projektowane regulacje prawne mogą nam zaszkodzić, źródła ciepła od 20 MW w górę będą obciążone kosztami zakupu emisji CO₂, będzie to ze szkodą dla zaopatrzenia sieciowego. W poprzednim POP wprowadzono bardzo ogólny i enigmatyczny zapis: ograniczyć użycie najgorszej jakości węgla (muły, przerosty, floty) w sektorze komunalnym. Sektor górniczy sprzeciwił się takiemu zapisowi, ponieważ górnictwo nie będzie miało rynku zbytu na taki rodzaj węgla. Problemem jest spalanie wszystkiego w byle jaki sposób. Dyrektor podzielił się informacją, o tym, że są spółki, które chcą spalać ten najgorszy sort węgla i myślą o budowie instalacji dedykowanych takiemu rodzajowi paliwa. W efekcie zabierze się z rynku najgorszy sort węgla i tym sposobem nie trafi on do „komunalki”. Dyrektor ma nadzieję, że zmiany w ustawie o utrzymaniu porządku i czystości w gminach wyeliminują spalanie odpadów w przydomowych piecach. Dyrektor podkreślił, że ważna jest współpraca z sektorem wydobywczym;
- k) Dr K.Klejnowski – umożliwienie różnym podmiotom przetwarzania najgorszej jakości węgla nie wyeliminuje problemu zanieczyszczenia powietrza. Problemem jest zła jakość spalania w kotłach plus emisja komunikacyjna. Należy wyprowadzić węgiel z miast (chodzi o spalanie w celach grzewczych i spalanie w celach przygotowania posiłków) szczególnie z obszarów o zwartej zabudowie. Muł powinien być zakwalifikowany jako odpad i taki odpad powinien być sprzedawany tylko odbiorcom odpadów;
- l) Dr J.Kopyczok – sukces programu wojewódzkiego polega na tym, że trzeba dysponować odpowiednimi instrumentami prawnymi. Warto podkreślić, że POP wdrażają gminy i to z poziomu gminy należy spojrzeć na zapisy POP. W tym momencie nie można oddziaływać na gminy – często mają one inne priorytety. Należy dopracować instrument prawny, który będzie rozliczał gminy z obowiązku realizacji POP. Pytanie to jak zmusić gminy, aby zaczęły wydawać środki na ochronę powietrza. Budowanie takiego instrumentu należy do państwa;
- m) Dyr. J.Ziora – przytoczył przykład woj. łódzkiego, w którym jedna z gmin zaskarżyła POP. Urząd chce zwrócić uwagę na problem realizacji POP przez gminy – również chce się tym zająć w dokumencie. Należy poprawiać prawo by nie tworzyć papierowych dokumentów i kierować uwagi do marszałka, posłów i wyżej. Być może zrobi się POP dedykowany gminom i załączniki (spodobał mu się pomysł dr Klejnowskiego), które będą służyć ekspertom. Dobrze byłoby zapisać w POP, że jeśli jest strefa przekroczeń to potrzeba na danym obszarze planu miejscowego – byłoby to narzędzie egzekucji zapisów POP. Dyrektor opisał następnie doświadczenia holenderskie (np. gdy w danym miejscu są przekroczenia nie można uzyskać pozwolenia na budowę) i porównał do polskich doświadczeń,
- n) Dyr. W.Głódkowski – jaki mamy wpływ na sytuację oprócz apelowania? Nie można nakazać mieszkańcom ograniczyć ogrzewania w sytuacji, kiedy występują niskie temperatury;
- o) Dyr. J.Ziora – nie chcemy iść w kierunku zmuszania osób mniej zamożnych do działań, na które ich nie stać; należy współpracować z sektorem górniczym, by zdjąć fizycznie (a nie prawnie, bo ludziom prawo nie przeszkadza) węgiel niskiej jakości z rynku poprzez budowę instalacji do spalania takiego surowca. W tej chwili Urząd uczestniczy w dyskusji, która ma na

- celu zaliczenie kilku gatunków węgla do odpadów, jednak to, co powinno być nazwane odpadem nie jest nim nazwane – sektor wydobywczy się broni. Można iść w dwóch kierunkach: Śląsk ma najbogatszy WFOŚ w kraju co sprawia, że można proponować pewne rozwiązania; drugim kierunkiem jest wypracowanie odpowiednich narzędzi prawnych;
- p) WIOŚ – nie chcemy przekonywać mieszkańców, aby ograniczali palenie węglem przy niskich temperaturach, chodzi raczej o uświadomienie im niebezpieczeństwa;
  - q) Dr K.Klejnowski – może warto rozpiścić konkurs na budowę instalacji, jeśli WFOŚ to sfinansuje to może to być sukces;
  - r) Dyr. W.Główkowski – przedsięwzięcie powinno powstać w POP;
  - s) dr. J.Fudała – rozmowy dotyczące energetyki i spalania toczą się na różnych szczeblach i w różnym zakresie, niedawno rozmawiano nt. emisji rtęci ze spalania węgla, w tej chwili ze spalania węgla nie można w znacznym stopniu obniżyć spalania rtęci, ponieważ zależy to od parametrów kotłów, które były projektowane dawno temu – myśli się o zapisach, aby w dużych źródłach spalania można było spalać tylko węgiel wzbogacony. Jak wydzielić POP dla dwóch opisywanych stref? Lepiej nie zapisywać tego, że duże źródła powinny być klasyfikowane – trzeba eliminować z zapisów powoływanie się na BREFy, to daje możliwość ubiegania się o większe limity emisji. Zapis o wydawanie pozwolenia na emisję w oparciu o pomiary może być tym kluczowym zapisem;
  - t) dr K. Kubica – trzeba się uporać z przeszłymi rozwiązaniami, które w tych czasach są już nieadekwatne; nie powinno kierować się mułom do sektora komunalnego; dobrze że POP wychodzi poza ramy ustawowe, powinno podejmować się działania „zaglądania do pieca” – ale nie chodzi o to, aby karać mieszkańca, który pali nieodpowiednim paliwem, ale diler, który mu to paliwo, wbrew zakazowi sprzedał. Jednym z działań strategicznych jest eliminacja węgla z miast, ale nie obędzie się bez sięgania do kieszeni mieszkańców; trzeba pracować z górnictwem, bo energetycy się nie zadowolą za te zmiany;
  - u) Dyr. J.Ziora – opisywał wizytę w Pietrowicach i to co tam widział, m.in. producentów brykietów; albo się zgodzimy, że przedsiębiorca zrobi brykiety i sprzeda go gdzie bądź, albo go dofinansujemy z WFOŚ i wtedy będziemy mogli dyktować temu podmiotowi warunki;
  - v) Dr K.Klejnowski – ustawa o utrzymaniu czystości i porządku w gminach nie reguluje sytuacji ogródków działkowych – ogródków na Śląsku jest bardzo dużo i pali się w nich wszystko (biomasę, meble itp.), co stanowi poważny procent w zanieczyszczaniu powietrza; nasze prawo powinno być bardziej restrykcyjne;
  - w) Dr J.Kopyczok – wiele służb nie kontroluje tego, co trzeba (np. inspekcja energetyczna sprawdza czy jest plomba na liczniku a nie jak dobrze jest wykonana instalacja); trzeba służbom patrzeć na ręce;
  - x) Dr J. Fudała – 3 lata temu zakończył się pilotażowy projekt dotyczący służb kominiarskich, które chcą współpracować, natomiast nie ma odpowiedniego prawa umożliwiającego im pracę;
  - y) Dr K.Kubica – musimy spróbować „zaglądać” ludziom do pieca, bo dzięki temu dowiemy się, jakie paliwo jest w tych piecach spalane; aktualnie nie ma standardów, co do jakości paliwa, to producent podaje te informacje, standardy powinny być zapisane w prawie miejscowym przez władze, a nie przez producentów. Oprócz prawa lokalnego powinno być ustanowione prawo krajowe, tak jak u naszych zachodnich sąsiadów; powtórzono stwierdzenie, że należy eliminować węgiel z miast; nie sprawdzi się to w przypadku małych miejscowości, co jest podyktowane względami ekonomicznymi;
  - z) Dyr. J.Ziora – jest pomysł na stworzenie wojewódzkiej bazy źródeł rozproszonych, przykład nie do końca efektywnej dotacji na PONE z Tychów posłużył jako inspiracja do stworzenia innych bardziej rozsądnych zapisów, np. kontroli dotowanego pieca i tego czym się w nim pali przez 24h na dobę;

- aa) Dr K.Klejnowski – w Polsce nie istnieje żaden system ochrony powietrza, nie ma żadnej sensownej strategii, nie ma ogólnych regulacji i struktury od poziomu krajowego do poziomu lokalnego. Powietrza nie widać w strategiach. Wyzwaniem może być poradzenie sobie z benzo(a)pirenem. Brak zachęty ze strony fiskalnej, w przypadku instalacji spalania nie ma, jak np. w przypadku samochodów, obowiązkowych przeglądów; problemem też jest bieda, gdyby było nas stać to palilibyśmy lepszym paliwem;
- bb) Dyr. J.Ziora – palimy byle co nie tylko z biedy, znane są przypadki, że zamożni ludzie palą byle czym w swoich piecach;
- cc) WIOŚ – nowela POŚ nie wejdzie prawdopodobnie z życie, szanse na uchwalenie minimalne, trzeba wywierać naciski na rząd i sejm, bo inaczej nie doczekamy się żadnych rozwiązań;
- dd) Dyr. J.Ziora – wspominał o karach, które nakładane byłyby na marszałków za niewykonanie POP; chcemy sięgać po rozwiązania z zagranicy (chcemy pokazać politykom, że pewne rozwiązania z zagranicy można z dobrym skutkiem wdrożyć u nas, nie ma potrzeby wyważać otwartych drzwi, skoro rozwiązania są dostępne); chcemy się również spotkać z energetykami w sprawie POP (w Polsce jest dobra infrastruktura zaopatrzenia w ciepło, ale nie jest w całości wykorzystana)
- ee) Dr J. Fudała – systematyzowanie prawa „od góry” już się zaczęło: 2 tygodnie temu MŚ wysłało zapytanie ofertowe w sprawie opracowania krajowego programu ograniczenia niskiej emisji, środków za dużych na to zadanie nie ma, w tej chwili będą przygotowanie założenia do programu a następnie w oparciu o nie zostanie uruchomiony krajowy program redukcji emisji niskiej, który obejmie poszczególne regiony;
- ff) Dr L.Ośródka – dobrze by było przeanalizować programy ochrony powietrza z Czech, Słowacji, Łotwy – podobna struktura emisji i podobny poziom życia; trzeba się skupić na działaniach długoterminowych i krótkoterminowych dotyczących emisji powierzchniowej, inne rodzaje emisji nie są tak znaczące;
- gg) Dyr. W. Głórkowski – przy podejmowaniu działań naprawczych będziemy bazować na analizie ekonomicznej, nie będziemy skupiać się raczej na ograniczaniu emisji liniowej, bo nakłady na jej ograniczanie są zbyt wysokie; będziemy brać pod uwagę typowe błędy popełniane w POP; mamy nadzieję, że spotkamy się jeszcze raz przy okazji powstania projektu POP;
- hh) Dr K.Klejnowski – należy podejść precyzyjnie do wskazania tzw. „hot spotów”, nie można doprowadzić do tego, aby sytuacja przedsiębiorców była taka, że nie będą mogli przez zapisy w POP prowadzić swojej działalności gospodarczej, może zadziałać efekt domina, co spowoduje, że restrykcyjne gospodarczo zapisy zniechęcą przedsiębiorców do prowadzenia działalności na Śląsku. Stworzenie tak dużych stref bez zapisania, że kompensacja dotyczy tylko określonych obszarów „hot spotów” doprowadzi do tego, że Śląsk może znaleźć się w bardzo trudnej sytuacji gospodarczej, jeśli chodzi o inwestowanie. Kompensacji nie ma z kim na terenie woj. Śląskiego wykonać; w obszarach gdzie są POP mechanizm kompensacji powinien być zawarty w POP, a nie wynikać z ustaw;

LISTA OBECNOŚCI

Katowice 20 maja 2011 roku

spotkanie konsultacyjne w sprawie „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.”

Lp.	imię i nazwisko	instytucja/firma	kontakt (e-mail lub telefon)	podpis
1	Krzysztof Kominek	ATMOTERM S.A.	mkominek@atmoter.pl 72 3 184 581	
2	Piotr Tyzko	Urząd Marszałkowski Województwa Metopolskiego	piotr.tyzko@umwm.pl 12 63 03 447	
3	Barbara Markiel	ATMOTERM S.A.	baradziel@atmoter.pl 661 426 004	
4	Barbara Sosnańska	Urząd Marszałkowski W.Ś.	b.sosnanska@slaskie.pl 78 35 649	
5	Elzbieta Marzawa-Słomska	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego	marzawa-slomska@slaskie.pl	
6	Andrzej NAWOJSKI	OBIS Sp. z o.o. Katowice	602 481 808	
7	Krzysztof Kaczkowski	Główny Instytut Górnictwa	K.kaczkowski@gig.gig.gov.pl (32) 251 21 58	
8	Małgorzata Kolonko	POOS Katowice	malgorzata.kolonko@pood.katowice.pl	
9	Joanna Symonides	WSSE Katowice	joanna.symonides@wsse.katowice.pl	
10	Anne Gopole	WSSE K-ce	—	
11	Krzysztof Kujawski	IPIS PAN Zache	kujawski@ipis.pan.zach.pl	
12	Leszek Oswocha	JAGUŚ B&B 21141P Katowice	leszek.oswocha@jaguś.pl	
13	Jan Skowronch	IETU Katowice	jskowronch@ietu.katowice.pl	
14	Jęży Kopyczak	WIOŚ K-ce	jeny.kopyczak@wios.gov.pl	
15	Anne Wniewska	WIOŚ K-ce	—	
16	Andrzej Szarypiet	WIOŚ K-ce	aszarypiet@wios.gov.pl	
17	L. Kubiśko	WIOŚ Katowice	lkubisko@katowice.wios.gov.pl	
18	W. Ocsepka	WFOŚiG K-ce	w.ocsepka@wfośig-katowice.pl	
19	K. Kubiśko	ITC Pol. Sp. z o.o. Gliwice	krysztyna.kubisko@polsl.pl	

Lp.	imię i nazwisko	instytucja/firma	kontakt (e-mail lub telefon)	podpis
20	MANINA FUDAKA	IETU	j.fudaka@ietu.katowice.pl	
21				

Załącznik nr 3

Protokoły ze spotkań informacyjnych dla samorządów organizowanych w dniach 18, 20, 21, 22, 25 lipca 2011 r. wraz z listami obecności

Załącznik nr 4.

Protokoły ze spotkań konsultacyjnych organizowanych w dniach 16-17 sierpnia 2011 r. wraz z listami obecności.

Protokół

ze spotkania konsultacyjnego w sprawie Programów ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego:

gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej.

Data spotkania 16 sierpnia

W dniu 16 sierpnia 2011 roku w Gliwicach i Mikołowie odbyły się spotkania konsultacyjne w procesie konsultacji społecznych „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne stężenia substancji w powietrzu”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele firmy ATMOTERM S.A. (przygotowującej Programy) oraz przedstawiciele stref :

W Gliwicach :

- Urzędu Miasta Pyskowice,
- Urzędu Miasta Knurów
- Urzędu Miasta Gliwice.

W Mikołowie:

- Urzędu Miasta Orzesze,
- Urzędu Miasta Łaziska Górne,
- Urzędu Miasta Mikołów,
- Starostwa Powiatowego w Mikołowie.

Przedstawicielka firmy ATMOTERM S.A., Aneta Lochno, przedstawiła informacje o sposobie pracy nad przygotowaniem POP i o jego głównych założeniach i wynikach prac. Poprosiła o wnoszenie uwag na przygotowanych do tego kartach rozdanych uczestnikom spotkania. Zapewniła, że uwagi te będą analizowane i mogą znaleźć się w opracowywanym dokumencie, a na pewno znajdzie się w nim odniesienie do uwag wniesionych na wszystkich etapach pracy.

W dalszej części wystąpienia dokonała prezentacji Programu omawiając w szczególności:

- cel spotkania,
- stan jakości powietrza w strefie,
- wymagania dotyczące jakości powietrza zgodnie z przepisami polskimi oraz dyrektywą Cafe wyjaśniając, że stan właściwy należało osiągnąć w 2005 roku
- stan jakości powietrza, skalę przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM10,
- główne przyczyny złej jakości powietrza: „niska emisja” i transport samochodowy (nadmieniła, że UE opracowuje koncepcje transportu, która zakłada, że transport publiczny w miastach w całości ma być oparty o paliwa ekologiczne),

- jakie elementy zawierać będzie opracowywany dokument, na co kładziony jest nacisk, w tym:
  - ✓ wstępne propozycje zmian prawnych, które umożliwią realizację POP i realną poprawę stanu jakości powietrza,
  - ✓ opracowanie zestawu działań krótkoterminowych,
  - ✓ spotkania informacyjne i ich tematyka,
  - ✓ propozycje proponowanych działań naprawczych.
- wyniki analizy ekonomicznej
- wyniki analizy prawnej z podaniem propozycji zmian prawnych
- działania naprawcze dla strefy.

Kolejnym punktem spotkania była dyskusja uczestników. Przebieg dyskusji oraz uwagi i wnioski uczestników spotkania:

- Urząd Gminy Łaziska - Powinno się wprowadzić dofinansowanie również na wymianę już wcześniej dofinansowanych źródeł spalania np: jak skończy się jego czas użytkowania - pierwsze PONE zostały realizowane w 2002 r. i teraz jak skończy się czas użytkowania źródła ciepła to można ewentualnie dofinansować nowe źródło, aby dalej utrzymać efekt ekologiczny,
- Urząd Miasta Orzesze - na ile program ogranicza konkurencyjność przemysłu, duże wydatki na ochronę powietrza będą ograniczać prowadzenie nowych inwestycji w gminach.

Dyskusja dotyczyła głównie barier realizacji działań naprawczych i ewentualnych możliwości ich niwelacji.

PROTOKÓŁ

ze spotkania konsultacyjnego w sprawie Programów ochrony powietrza dla stref województwa śląskiego:

gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej.

Data spotkania 17 sierpnia

W dniu 17 sierpnia 2011 roku w Częstochowie i Lublińcu odbyły się spotkania konsultacyjne w procesie konsultacji społecznych „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne stężenia substancji w powietrzu”. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, firmy ATMOTERM S.A. (przygotowującej Programy) oraz przedstawiciele stref :

W Częstochowie:

- Urząd Gminy Wręczyca Wielka
- Starostwo Powiatowe w Częstochowie.

W Lublińcu:

- Starostwo Powiatowe w Lublińcu,
- Urząd Miasta Lubliniec,
- Urząd Gminy Woźniki,
- Urząd Gminy Kochanowice.

Przedstawicielka firmy ATMOTERM S.A., Aneta Lochno, przedstawiła informacje o sposobie pracy nad przygotowaniem POP i o jego głównych założeniach i wynikach prac. Poprosiła o wnoszenie uwag na przygotowanych do tego kartach rozdanych uczestnikom spotkania. Zapewniła, że uwagi te będą analizowane i mogą znaleźć się w opracowywanym dokumencie, a na pewno znajdzie się w nim odniesienie do uwag wniesionych na wszystkich etapach pracy.

W dalszej części wystąpienia dokonała prezentacji Programu omawiając w szczególności:

- cel spotkania,
- stan jakości powietrza w strefie,
- wymagania dotyczące jakości powietrza zgodnie z przepisami polskimi oraz dyrektywą Cafe wyjaśniając, że stan właściwy należało osiągnąć w 2005 roku
- stan jakości powietrza, skalę przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu PM10,
- główne przyczyny złej jakości powietrza: „niska emisja” i transport samochodowy (nadmieniła, że UE opracowuje koncepcje transportu, która zakłada, że transport publiczny w miastach w całości ma być oparty o paliwa ekologiczne),
- jakie elementy zawierać będzie opracowywany dokument, na co kładziony jest nacisk, w tym:
  - ✓ wstępne propozycje zmian prawnych, które umożliwią realizację POP i realną poprawę stanu jakości powietrza,
  - ✓ opracowanie zestawu działań krótkoterminowych,
  - ✓ spotkania informacyjne i ich tematyka,
  - ✓ propozycje proponowanych działań naprawczych.
- wyniki analizy ekonomicznej
- wyniki analizy prawnej z podaniem propozycji zmian prawnych
- działania naprawcze dla strefy.

Kolejnym punktem spotkania była dyskusja uczestników. Przebieg dyskusji oraz uwagi i wnioski uczestników spotkania:

1. Dyrektor Ziara wskazał na problem odłączania się użytkowników od sieci ciepłowniczej, gdzie nawet całe osiedla przestają korzystać z sieci. Mniejsza liczba użytkowników powoduje zwiększenie opłat eksploatacyjnych.
2. Miasta muszą dobrze planować sieci ciepłownicze w porozumieniu z przedsiębiorstwami ciepłowniczymi.
3. Spalanie niesortymentowych węgli jest w dalszym ciągu rzeczywistym problemem występującym na Śląsku.
4. Problemem Programów ochrony powietrza jest to iż wskazują one jedynie zalecenia ponieważ nie ma środków egzekucyjnych do realizacji działań zawartych w Programach.

Karanie organów administracyjnych nie da rezultatu jeśli organ ten nie będzie miał odpowiednich narzędzi do faktycznej realizacji powierzonych przez Marszałka zadań.

5. Wyeliminowanie węgla z sektora komunalnego nie jest możliwe bo gdyby wszyscy palili węglem to nie byłoby takiego problemu jak palenie mułami i miazgami niskiej jakości. Problem konkurencyjności pomiędzy tego rodzaju paliwami i sieciami ciepłowniczymi nigdy nie będzie rozstrzygnięty.
6. Dotowanie pomiędzy kotłem konwencjonalnym a fluidalnym przy przemysłowych instalacjach może być dofinansowana z WFOŚ – należy zmienić system dofinansowania, aby wyeliminować z komunalni węgle poza sortymentem.
7. Problem PM10 jest w całym województwie, PM2,5 jest jeszcze większym problemem w całym województwie. Jak nie potrafimy rozwiązać w tym stanie prawnym problemu PM10 to dla PM2,5 będzie jeszcze gorzej z dotrzymaniem norm i zadziałaniem efektywnym.
8. Emisja liniowa nie zmniejszy się i trzeba w komunikację publiczną inwestować. Nie mówiąc o zmianie nawyków – jeżdżenie rowerami, autobusami. W naszych realiach za mało promowana jest komunikacja zbiorowa.

Załącznik nr 5

Protokół ze spotkania panelu ekspertów organizowanego w dniu 23 września 2011 r. wraz z listą obecności

PROTOKÓŁ ZE SPOTKANIA KONSULTACYJNEGO – PANEL EKSPERTÓW

w Katowicach w dniu 23.09.2011

Data i miejsce:

23 wrzesień 2011 r. –

Centrum Konferencyjne , ul. Opolska 22 Sala B

Osoby uczestniczące w spotkaniu:

[lista obecności](#)

ze strony Wykonawcy: firmy ATMOTERM S.A.:

- Aneta Lochno – kierownik projektu
- Marta Kominek – specjalista ds. sprzedaży

Ze strony Zamawiającego: Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego:

- Jerzy Ziara - Dyrektor Wydziału Ochrony Środowiska
- Barbara Sosnowska - Główny Specjalista

Cel spotkania:

Prezentowanie projektu Programu ochrony powietrza – propozycji działań naprawczych, przedstawienia propozycji zmian prawnych oraz wyników analizy ekonomicznej działań prowadzonych odnośnie ochrony powietrza. Efektem spotkania miało być uzyskanie opinii ekspertów.

Przebieg spotkania:

- I. Spotkanie zostało rozpoczęte o godz. 10 wystąpieniem dyrektora Jerzego Ziory. Po wstępie odnośnie warunków opracowywania i realizacji programów ochrony powietrza oraz założeń dalszych działań w skali województwa, nastąpiła prezentacja Anety Lochno.
- II. Prezentacja była przerywana licznymi komentarzami i uwagami ekspertów; spotkanie zakończyło się o 13.00 (trwało ok. 3 godziny).
- III. W trakcie całego wystąpienia dyrektor Ziara zachęcał zgromadzonych w sali ekspertów do komentowania i przekazywania swoich uwag oraz podkreślał, że Urząd Marszałkowski wprowadził nowe rzeczy do Programu ze względu na konieczność podejmowania nowych działań wykraczających poza bariery pojawiające się na etapie realizacji Programu z 2010 r. Ważnym elementem jest propozycja zmian prawnych, które muszą nastąpić, aby realizacja działań naprawczych przebiegać będzie.
- IV. Poniżej przedstawiono uwagi ekspertów:
  - a) przedstawiciele (2 osoby z tym samym wnioskiem) Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej: poparcie dla zawarcia wskazań i zaleceń z konsultowanego dokumentu

POP w przepisach prawnych – Ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Chodzi o następujące zapisy: konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w strefach występowania przekroczeń stężeń dopuszczalnych; konieczność uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego danych z POP (w szczególności danych dot. części populacji, która jest szczególnie wrażliwa na zanieczyszczenia).

- b) przedstawiciel Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: należy wykreślić w celu 1 (ppkt. 4, cele strategiczne programu) zapis o „stworzeniu mechanizmów promujących wykorzystanie odpadów węglowych w dużych ciepłowniach, elektrociepłowniach i elektrowniach ponieważ w instalacjach spalania paliw nie wolno palić odpadów. Wówczas instalacja ta staje się instalacją – spalarnią odpadów i powinna podlegać standardom emisyjnym dla spalania lub współspalania odpadów. Dla tych instalacji obowiązują dodatkowe wymagania w tym zakresie. Zapis celu 1, ppkt. 4 jest niezgodny z obowiązującymi przepisami oraz dyrektywami UE w tym zakresie. Ta sama uwaga dotyczy celu 2, ppkt. 4.
- c) Pan Dreszer z ICHPW wskazał, że nie widzi różnic w efekcie ekologicznym pomiędzy kotłami retortowymi, a nowoczesnymi węglowymi, jednak z punktu widzenia realnego wykorzystania tych rodzajów kotłów może dochodzić do spalania różnego rodzaju paliw, które zniwelują efekt ekologiczny. Dyrektor Ziara wskazał, iż w realnym wykorzystaniu kotłów obu rodzajów nie zachodzi sytuacja taka jak w laboratorium badawczym, gdzie spalane jest jednakowe paliwo. Kotły retortowe uniemożliwiają po części wykorzystanie jako paliwa różnego rodzaju odpadów, co w przypadku kotłów węglowych nowoczesnych jest możliwe i jest stosowane.
- d) dyr. Ziara wskazał luki w obowiązującym systemie prawnym - możliwe karanie marszałków za brak realizacji POP przy jednoczesnym braku narzędzi wykonawczych. Problemem jest również niezależność samorządów, gdzie nie ma zwierzchnictwa pomiędzy marszałkiem a wójtem czy burmistrzem czy prezydentem miasta. Budzi to kontrowersje w przypadku nadawania obowiązków dla samorządów w zapisach POP, które nie muszą być jednak respektowane przez samorzady gminne, bo nie ma takiego obowiązku prawnego.
- e) Dyrektor Ziara wskazał na problem z mechanizmem kompensacji, który w przypadku dużych obecnie wprowadzanych stref jakości powietrza nie jest mechanizmem skutecznym i wręcz neguje zasady kompensacji emisji ponieważ daje możliwość kompensacji w strefie śląskiej emisji z Żywca emisją z Lublińca. Nie ten rejon, i nie ten efekt ekologiczny.
- f) podkreślono potencjał działań promocyjnych – zasugerowano, że warto skierować się z promocją w kierunku medycznym i zdrowotnym pokazując społeczeństwu na szeroką skalę skutki złej jakości powietrza i wpływ zachowania każdego z mieszkańców na ten stan,
- g) wskazano, że wadą takich opracowań jak POP jest ich szybka dezaktualizacja, ponieważ to nie jest pierwszy POP i dlatego warto wpisywać realne działania długofalowe, przynoszące efekt w dłuższym okresie czasu niezależnie od warunków.
- h) P. Zajączkowski poruszył kwestię definicji niskiej emisji jaką należy ująć w Programie. Definicje te są bardzo często różne i dla każdego niska emisja może oznaczać coś innego. Dlatego też ważnym jest, aby w końcu ustalić co faktycznie ujmowane jest w określeniu niskiej emisji i tak stosować to we wszystkich opracowaniach, POPach czy innych dokumentacjach i zestawieniach. Dyrektor Ziara zaproponował, aby niską emisją na potrzeby działań i POP nazywać jedynie emisję z sektora bytowego, czyli indywidualne systemu grzewcze, nie włączając to małych źródeł emisji punktowej. Będzie to powodowało, iż jaśniejsze określenie niskiej emisji będzie się odnosiło tylko do jednego rodzaju źródeł.
- i) Zgłoszono kwestię braku atestacji kotłów – działania, jakie wykonuje ICHPW są dobrowolne i nie ma żadnego przymusu czy obowiązku do atestacji urządzeń grzewczych. Muszą być zmienione zapisy PONE, aby wymagać stosowanie tylko tego rodzaju urządzeń które posiadają takie atesty.

ICHPW przeprowadza atestację, ponieważ gminne programy ograniczania niskiej emisji często wymuszają na osobach fizycznych zakup kotłów z atestami, aby można było otrzymać dofinansowanie do ich zakupu

- j) Padła sugestia wprowadzenia kontroli kotłów, podobnie jak kontroluje się co roku samochody, wzorem państw zachodnich.
- k) Przedstawiciel Dalkia Term wskazał na potencjał sieci ciepłowniczych i możliwości podłączania się pod sieci, choć niewątpliwie warunkiem niezbędnym rozbudowy sieci przez dostawców ciepła jest perspektywa efektów finansowych takich inwestycji. Jeśli odpowiednie zapisy regulowałyby te kwestie podłączeń do sieci wówczas liczba korzystających z sieci również wzrosłaby.

LISTA OBECNOŚCI

Katowice, 23 wrzesień 2011 roku

spotkanie panelu ekspertów w sprawie „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzone zostały ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu”.

Lp.	Imię i nazwisko	Instytucja/Firma	kontakt (e-mail lub telefon)	podpis
1	Tadeusz Poponali	Komenda Jaskółce	t.poponali@kwp.pl	
2	Krzysztof Dreszer	miasteczko Udziały Polski, Udziały	dreszer@ichp.zabrze.pl 32 24 00 41	
3	Anna Gumała	Prost. 6/1	u.gumala@poczta.onet.pl	
4	Różanna Marta	Główny Instytut Górnictwa Katowice	mrochowska@igk.katowice.pl	
5	Józefina Krawczyk	Prost. 6/1	j.krawczyk@poczta.onet.pl	
6	Krzysztof Gumała	Zarząd Obywatelski	info@zob.com.pl	
7	Krzysztof Gumała	GABKA O/K-CE	kguma@poczta.onet.pl	
8	Mariusz Uzdol	UAA WSL Lublin Rozwój Regionalny	m.uzdol@slaskie.pl	
9	Jolanta Matuszek	PGNIG SA Gazownia Zabrzeż	jolanta.matuszek@pgnig.pl	
10	Lucjan Machalski	Uniqd Mene Dę. 31. 12.10.10. i Temp.	lmachalski@slaskie.pl	
11	Jolanta Szymonik	Udziały 31.10.10. Sąd. 31.10.10.	mszymonik@poczta.onet.pl	
12	Halina Krawczyk	Udziały 31.10.10. Sąd. 31.10.10.	mszymonik@poczta.onet.pl	
13	Jamnia Funda	IETU	j.funda@ietu.katowice.pl	
14	ANNA Krawczyk	Udziały 31.10.10. Sąd. 31.10.10.	mszymonik@poczta.onet.pl	
15	Lilia Krawczyk	WIOS Katowice	lkrawczyk@wios.katowice.pl	
16	Jana Krawczyk	WIOS K-CE	jkrawczyk@wios.katowice.pl	
17	Andrzej Szarygiel	WIOS K-CE	aszarygiel@wios.katowice.pl	
18	Mieczysław Nowak	2DLP Katowice	m.nowak@2dlp.katowice.pl	
19	Mariusz Krawczyk	Udziały 31.10.10. Sąd. 31.10.10.	mszymonik@poczta.onet.pl	

Załącznik nr 6

Analiza zasadności wykonania prognozy oddziaływania na środowisko w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Analiza zasadności wykonania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej oraz częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu.

Podstawa prawna

Podstawą prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla poszczególnych dokumentów jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.), zwana dalej „UOOS”.

W myśl art. 46 UOOS ocenie podlegają następujące projekty:

- „1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) polityk, strategii, planów lub programów innych niż wymienione w pkt 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.”

Dodatkowo, wg art. 47 UOOS, prognozę wykonuje się dla projektów dokumentów, które wyznaczają ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub że realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Wymaga to jednak uzgodnienia z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska.

Konieczność wykonania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko musi zostać uzgodniona przez Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Katowicach zgodnie z art. 47, w celu określenia czy dokument wyznacza ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Możliwe jest również odstępianie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w przypadku dokumentów spełniających kryteria określone w art. 46 pkt 1 i 2 UOOŚ, gdy dokumenty te stanowią niewielkie modyfikacje przyjętych już dokumentów.

Analiza zasadności musi odpowiedzieć na pytanie, czy Program ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, musi być poddany procedurze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uwzględniając wymogi i kryteria wspomnianej powyżej ustawy.

Analiza zasadności kryterialnej

Program ochrony powietrza nie stanowi dokumentacji projektu realizacyjnego działań naprawczych lecz wskazuje jedynie kierunki tych działań. Przed przystąpieniem do realizacji poszczególnych działań konieczne jest przygotowanie dokumentacji poszczególnych przedsięwzięć, określającej strukturę podziału prac, szczegółowe zadania i odpowiedzialności, terminy realizacji działań naprawczych, analizy możliwości realizacyjnych. Często wskazane w programie inwestycje wymagają przygotowania projektów technicznych. Dlatego dopiero na tym etapie przygotowanie prognozy oddziaływania na środowisko może uwzględniać całą gamę aspektów środowiskowych zarówno na etapie realizacji inwestycji jak i w trakcie jej eksploatacji czy funkcjonowania.

Charakter działań przewidzianych do realizacji w Programie ochrony powietrza ze względu na zanieczyszczenie pyłem zawieszonym PM₁₀, jest ściśle powiązany z działaniami wynikającymi z innych dokumentów (np. programy ochrony środowiska, plany zagospodarowania, projekty inwestycyjne budowy dróg i autostrad, itp.), które z mocy art. 46 pkt 1 i 2 UOOŚ poddawane są procesowi strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Zatem ponowne poddawanie tych samych rozwiązań strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko byłoby dublowaniem tych samych procedur.

Ponadto, Program ochrony powietrza nie należy do dokumentów wyliczonych w pkt 1 art. 46 UOOŚ, ponieważ:

- Program nie jest koncepcją przestrzennego zagospodarowania kraju,
- Program nie jest studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz planem zagospodarowania przestrzennego,
- Program nie jest strategią rozwoju regionalnego.

Program ochrony powietrza nie kwalifikuje się też do pkt 2 art. 46 UOOŚ, ponieważ:

- Program nie jest programem bezpośrednio z dziedziny przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystania terenu, które to opracowywane lub przyjmowane są przez organy administracji, a które wyznaczają ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, czyli przedsięwzięć określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. Nr 213 /2010 r. poz. 1397).

Gdyby Program wytyczał ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko objętych polityką, strategią, planem lub programem z dziedzin wymienionych w pkt 2 art. 46 UOOS, to wówczas dla nich a nie dla Programu wymagane byłoby przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z diagnozą jakości powietrza określoną w Programie ochrony powietrza [...] na dotrzymanie norm w zakresie jakości powietrza wpływa emisja zanieczyszczeń z trzech podstawowych grup:

- Niska emisja (rozproszona), pochodząca z gospodarki komunalnej. Nadmierna emisja wynika, przede wszystkim, ze spalania węgla w nisko-wydajnych urządzeniach (często - piecach ceramicznych), a także czasami odpadów (benzen(a)piren),
- Emisja liniowa, pochodząca z transportu,
- Emisja punktowa z zakładów przemysłowych.

Działania, jakie należy podjąć, które są przedstawione szczegółowo w omawianym Programie, sprowadzają się głównie do:

- działań systemowych w zakresie zarządzania energią w celu ograniczenia jej zużycia i podniesienia sprawności zarówno produkcji jak i zużycia energii;
- edukacji społecznej nakierowanej na zmiany wzorców konsumpcji w celu racjonalnego, przynoszącego oszczędności wykorzystania energii;
- wymiany niskosprawnych pieców i kotłów, opalanych węglem w indywidualnych systemach grzewczych na: przyłączenia do sieci ciepłych, wysokosprawne kotły opalane węglem, biomasą, gazem, kotły elektryczne przy wykorzystaniu energii słonecznej;
- wprowadzenia w życie wytycznych co do jakości paliw stałych, które mogą być wykorzystywane w indywidualnych systemach grzewczych i przeniesienie tych wytycznych do stosownych Programów czy Planów (zagospodarowanie przestrzenne);
- wprowadzenia jednolitych wymogów dla urządzeń grzewczych małej mocy na terenie województwa śląskiego;
- tworzenia baz wiedzy w celu integracji i szeroko pojętej wymiany informacji w zakresie ochrony powietrza na terenie województwa śląskiego poprzez uczestnictwo w systemie wszystkich zaangażowanych w proces ochrony powietrza organów, instytucji i jednostek;
- oszczędności energii poprzez termomodernizację;
- modernizacji lub zastępowania lokalnych kotłowni węglowych (podniesienia sprawności, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, wykorzystania paliw alternatywnych, w tym biopaliw);
- poprawy systemu transportowego, aby stał się bardziej sprawny, a przez to mniej emisyjny;
- propozycji wyprowadzenia ruchu tranzytowego z miast;
- rozwoju systemu komunikacji publicznej, aby stał się alternatywą dla indywidualnego wykorzystania samochodów;
- tworzenia stref ograniczonego ruchu samochodowego;

- ograniczenia emisji z zakładów przemysłowych ponad posiadane pozwolenia w celu podniesienia efektywności wykorzystania energii, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń, wykorzystania korzystniejszych źródeł energii, w tym odnawialnych.

Ponadto działania przewidziane w Programie dotyczą również:

- Systemowego ograniczania emisji ze źródeł przemysłowych na obszarach przekroczeń z uwzględnieniem małych źródeł o niekorzystnych parametrach wprowadzania zanieczyszczeń do powietrza (niskie emitory zlokalizowane na obszarach zabudowanych), z wykorzystaniem zarówno mechanizmów prawnych w postaci wydawanych pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza i pozwoleń zintegrowanych jak i działań na zasadzie porozumienia organów i podmiotów gospodarczych. Dodatkowo działania te mają być prowadzone w ramach postępowania kompensacyjnego określonego przepisami prawnymi;
- Działań krótkoterminowych na terenie województwa śląskiego w celu ograniczenia występowania poziomów alarmowych substancji w powietrzu;
- Ochrony wrażliwych grup ludności;
- Dążenia do zmian prawnych w celu eliminacji barier stojących na drodze do efektywnej realizacji założeń Programu ochrony powietrza;
- Monitorowania i kontroli realizacji działań ujętych w Programie.

Wymienione działania nie wyznaczają zatem konkretnych ram dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, a jedynie podają określone kierunki, w których powinny być prowadzone dalsze działania przez organy administracji w celu uzyskania wymaganej jakości powietrza dla niektórych z nich – np.: podmiotów związanych z energetyką.

Analizując pkt 3 w art. 46 UOOŚ, który określa zasadność wykonania prognozy oddziaływania na środowisko, należy określić, czy na obszarze objętym Programem ochrony powietrza występują obszary Natura 2000.

W strefie częstochowsko-lublinieckiej obszary NATURA 2000 występują w gminach:

- Janów,
- Olsztyn,
- Mstów,
- Koniecpol,
- Poczesna,
- Lelów,
- Niegowa,
- Żarki,
- Ciasna
- Kochanowice.

W strefie gliwicko-mikołowskiej obszary NATURA 2000 nie występują.

W pobliżu wymienionych stref występuje następujące obszary NATURA 2000 zlokalizowane w województwie świętokrzyskim, oraz w powiecie zawierciańskim, oraz powiecie tarnogórskim.

Wykonania prognozy oddziaływania na środowisko wymagają programy inne niż wskazywane powyżej, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na

obszar Natura 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Art. 3 ust. 1 pkt 17 UOoŚ określa, czym w znaczeniu tej ustawy jest znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 – rozumie się przez to oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Proponowane w Programie ochrony powietrza [...] działania naprawcze mają na celu poprawę stanu jakości powietrza, przez co nie wpłyną negatywnie na obszary NATURA 2000. W ramach Programu nie są proponowane działania naprawcze, które powodowałyby pogorszenie stanu środowiska w obszarze, dla którego zostaną wdrożone. Program ochrony powietrza nie kwalifikuje się więc też do pkt 3 art. 46 UOoŚ.

Celowym zatem wydaje się nie przystępowanie do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, gdyż Program ochrony powietrza nie kwalifikuje się też do pkt 1, 2 i 3 art. 46 UOoŚ.

Wnioski

Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu, nie wymaga przeprowadzenia procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko ze względu na to, iż nie zalicza się do programów, planów, strategii i polityk wymienionych w art. 46 pkt 1 i 2 UOoŚ oraz nie powoduje znaczącego oddziaływania na obszary NATURA 2000 znajdujące się na obszarach, na których ma być wdrożony Program, oraz w ich pobliżu.

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

WOOS.410.192.2011.BM
za potwierdzeniem odbioru

DOSTARCZONO
OSOBIŚCIE

B. Góral
26.08.11

Katowice, 16 sierpnia 2011r.

Pan Jerzy Ziara
Dyrektor
Wydziału Ochrony Środowiska
Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego
ul. Ligonia 46
40-037 Katowice

Odpowiadając na pismo Pana Dyrektora z 19 lipca 2011r. nr sprawy: OS RP.721.00003.2011, nr pisma: OS RP.KW-00155/11 dot. zajęcia stanowiska przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska odnośnie do zasadności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu”, wyjaśniam co następuje.

Z przekazanych informacji dot. zakresu spraw regulowanych przez ww. projekt dokumentu wynika, że nie spełnia on kryteriów, o których mowa w art. 46 ust. 1 i 2 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 z późn. zm.) zwanej dalej ustawą ocenową. Brak jest zatem przesłanek prawnych do zajęcia stanowiska w przedmiotowej sprawie w trybie art. 48 ww. ustawy tj. uzgodnienia odstąpienia od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Jednocześnie wyniki analizy dokumentów załączonych do ww. wystąpienia wskazują jednoznacznie, że brak jest także podstaw do uznania, że realizacja ustaleń „Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu” może wiązać się z wystąpieniem oddziaływania na obszary Natura 2000.

Należy przy tym zaznaczyć, że zapisy działu IV Rozdział 1 ustawy ocenowej wskazują, że w przedmiotowym przypadku właściwym do podjęcia ostatecznej decyzji odnośnie do poddania projektu dokumentu strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, jest organ opracowujący „Program ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu”.

Z poleceniem
wz Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska
w Katowicach
Regionalny konserwator Przyrody
J. Prazuch
mgr Jolanta Prazuch

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

Załącznik nr 7

Tabela 7 Tabela zaangażowania gmin i powiatów w proces opracowywania i uchwalania programu ochrony powietrza

Potwierdzenie złożenia sprawozdania za 2010 r. z realizacji POP

Udział w spotkaniach organizowanych w ramach POP 2011 na które zaproszone zostały powiaty i gminy objęte programem ochrony powietrza

Lp. Powiat	Lp. Miasto	Lp. Gmina	Nazwa miasta/powiatu/gminy	Złożenie sprawozdania za rok 2010			udział w spotkaniu informacyjnym 27 kwietnia 2011r. dla wszystkich zainteresowanych	udział w spotkaniach informacyjnych 18-25	udział w spotkaniu konsultac. 16.08.2011 r. w Gliwicach i Mikołowie	udział w spotkaniu konsultac. 17.08.2011r. w Częstochowie i Lublińcu	łącznie ile razy powiat/gmina uczestniczył w spotkaniach	spotkania dodatkowe na prośbę zainteresowanych (po konsultacjach społecznych)
				miasto	powiat	gmina						
STREFA C gliwicko-mikołowska												
1	POWIAT GLIWICKI			1	1		1				1	
		1	Knurów			1		1	1		2	
		2	Pyskowice			1			1		1	
		3	Sośnicowice			1		2			2	
		4	Toszek			1						
		5	Gierałtowice			1	1				1	
		6	Pilchowice			1						
		7	Rudziniec									
		8	Wielowieś			1						
2	POWIAT MIKOŁOWSKI			1	1		1	1	1		3	
		9	Łaziska Górne			1	1	1	1		3	
		10	Mikołów			1	1	1	1		3	
		11	Orzesze			1			1		1	
		12	Ornontowice			1						
		13	Wry			1	1				1	
STREFA J częstochowsko-lubliniecka												
3	POWIAT CZĘSTOCHOWSKI			1	1		1	1		1	3	
		14	Błachownia			1						
		15	Koniecpol			1						
		16	Dąbrowa Zielona			1						
		17	Janów									
		18	Kamienica Polska			1						
		19	Kłomnice			1						
		20	Konopiska			1						
		21	Kruszyna									
		22	Lelów									
		23	Mstów				1				1	
		24	Mykanów					1			1	
		25	Olsztyn			1						
		26	Poczesna			1						
		27	Przyrów			1	1				1	

		28	Rędziny			1													
		29	Starcza			1													
4	POWIAT KŁOBUCKI						1							1					
		30	Kłobuck			1													
		31	Krzepice																
		32	Lipie																
		33	Miedźno																
		34	Opatów				1								1				
		35	Panki				1								1				
		36	Popów																
		37	Przystajń				1								1				
		38	Wręczyca Wielka			1						1			1				
5	POWIAT LUBLINIECKI				1		1	1				1		3					
		39	Lubliniec			1						1		1					
		40	Woźniki			1	1					1		2					
		41	Boronów			1													
		42	Ciasna			1													
		43	Herby			1													
		44	Kochanowice			1						1		1					
		45	Koszęcin			1		2						2					
		46	Pawonków			1													
6	POWIAT MYSZKOWSKI				1		1	1						2					
		47	Myszków			1													
		48	Koziegłowy			1	1	2						3					
		49	Żarki			1													
		50	Niegowa			1													
		51	Poraj			1	1							1					
				TAK- 1		5	38	18	14	6	6	27	0						
				NIE		1	13	39	43	51	51	30	-----						
				RAZEM	0	6	51	57	57	57	57	57							
				miasto	powiat	gmina													
STREFA A Aglomeracja Górnośląska																			
	1	Bytom	1					2					2						
	2	Chorzów	1																
	3	Dąbrowa Górnicza	1					1					1						
	4	Gliwice	1				1	1	1				3						
	5	Jaworzno	1																
	6	Katowice	1																
	7	Mysłowice																	
	8	Piekary Śląskie	1				1	1					2						
	9	Ruda Śląska	1				1	1					2						
	10	Siemianowice Śląskie	1																
	11	Sosnowiec	1					1					1						

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

	12	Świętochłowice	1								
	13	Tychy	1			1			1		
	14	Zabrze	1								
STREFA B tarnogórsko-będzińska											
7	POWIAT TARNOGÓRSKI		1			1			1		
	52	Kalety		1							
	53	Miasteczko Śląskie		1		1			1		
	54	Radzionków		1							
	55	Tarnowskie Góry		1		1			1		
	56	Krupski Młyn		1							
	57	Ożarówce		1							
	58	Świerklaniec		1							
	59	Tworóg		1							
	60	Zbrostawice		1							
8	POWIAT BĘDZIŃSKI		1			1			1		
	61	Będzin		1		1			1		
	62	Czeladź		1		1			1		
	63	Sławków		1	1	1			2		
	64	Wojkowice		1							
	65	Siewierz		1							
	66	Bobrowniki		1							
	67	Mierzęcice		1							
	68	Psary		1							
9	POWIAT ZAWIERCIAŃSKI		1								
	69	Poręba		1							
	70	Zawiercie		1		1			1		
	71	Łazy									
	72	Ogrodzieniec		1							
	73	Pilica		1		1			1		
	74	Szczekociny		1							
	75	Irządze		1							
	76	Kroczyce		1							
	77	Włodowice		1							
	78	Żarnowiec		1							
STREFA D Aglomeracja Rybnicko-Jastrzębska											
	15	Rybnik	1			1	2			3	
	16	Żory	1				1			1	
	17	Jastrzębie Zdrój	1				1			1	
STREFA E raciborsko-wodzisławska											
10	POWIAT RACIBORSKI		1			1			1		
	79	Racibórz		1		1			1		
	80	Krzanowice		1							
	81	Kuźnia Raciborska		1							
	82	Kornowac		1		1			1		

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

		83	Krzyżanowice			1		1			1	
		84	Nędza			1						
		85	Pietrowice Wielkie			1						
		86	Rudnik			1		1			1	
11	POWIAT RYBNICKI				1							
		87	Czerwionka Leszczyny			1		1			1	
		88	Gaszowice			1		1			1	
		89	Jejkowice			1		1			1	
		90	Lyski			1		1			1	
		91	Świerklany			1						
12	POWIAT WODZISŁAWSKI				1			1			1	
		92	Pszów			1						
		93	Radlin			1						
		94	Rydułtowy			1		1			1	
		95	Wodzisław Śląski			1						
		96	Godów			1						
		97	Gorzycy			1		1			1	
		98	Lubomia			1						
		99	Marklowice			1						
		100	Mszana			1						
STREFA F bieruńsko-pszczyńska												
13	POWIAT BIERUŃSKO-LĘDZIŃSKI							1			1	
		101	Bieruń									
		102	Imielin									
		103	Lędziny				1				1	
		104	Bojszowy									
		105	Chełm Śląski									
14	POWIAT PSZCZYŃSKI				1			1			1	
		106	Pszczyna			1						
		107	Goczałkowice Zdrój			1						
		108	Kobiór			1						
		109	Miedźna			1						
		110	Pawłowice			1						
		111	Suszec			1		1			1	
STREFA G Aglomeracja Bielsko-Biała												
	18	Bielsko-Biała		1				1			1	
STREFA H bielsko-żywiecka												
15	POWIAT BIELSKI				1			1			1	
		112	Szczyrk			1						
		113	Czechowice Dziedzice			1						
		114	Wilamowice			1						
		115	Bestwina			1						
		116	Buczkowice			1						

Raport z konsultacji społecznych i opiniowania Programu ochrony powietrza dla stref gliwicko-mikołowskiej i częstochowsko-lublinieckiej województwa śląskiego, w których stwierdzono ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu

		117	Jasienica			1							
		118	Jaworze			1							
		119	Kozy			1		1				1	
		120	Porąbka			1							
		121	Wilkowice			1							
16		POWIAT CIESZYŃSKI		1				1				1	
		122	Cieszyn			1		1				1	
		123	Ustroń			1							
		124	Wisła			1							
		125	Skoczów			1		1				1	
		126	Strumień			1							
		127	Brenna			1							
		128	Chybie			1		1				1	
		129	Dębowiec			1							
		130	Goleszów			1		1				1	
		131	Hażlach			1		1				1	
		132	Istebna			1							
		133	Zembrzydowice			1							
17		POWIAT ŻYWIECKI		1				1		2			3
		134	Żywiec			1							
		135	Czernichów			1							
		136	Gilowice			1							
		137	Jeleśnia			1							
		138	Koszarawa			1							
		139	Lipowa			1							
		140	Łękawica			1							
		141	Łodygowice			1							
		142	Milówka			1							
		143	Radziechowy-Wieprz			1							
		144	Rajcza			1							
		145	Ślemień			1							
		146	Świnna			1							
		147	Ujsoły			1							
		148	Węgierska Górka			1							
STREFA I CZĘSTOCHOWA													
	19	Częstochowa		1				1		1			2
PODSUMOWANIE													
			TAK- 1	17	15	123		26		62		7	6
			NIE	2	2	25		158		122		177	178
17	19	148	RAZEM	19	17	148		184		184		184	184
powiat	miasto	gmina		miasto	powiat	gmina	łącznie miasta, powiaty i gminy województwa uczestniczące w spotkaniach						

